

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Átvedlés.

Budapest, január 2.

(v.) Ujév napján váratlan esemény történt: a néppárt kimult, még pedig nem természetes halállal, és meglepő körülmények közt. A saját elnöke belefojtotta az ujévi beszédébe. A kivégzést gróf Zichy János, izléses és elmés ember letére, természetesen sok eleganciával és ötletes ügyességgel hajtotta végre. A szegény delikvens ünneplő ruhába öltözködött, azt hitte, *üdvözölni* viszik, s egyszerre csak azon vette magát észre, hogy *üdvözült*. Meg se nyekkent, úgy szállt ki a lélek belőle.

Gróf Zichy János kijelentette ugyanis, hogy az ő pártja, mely eddig *néppárt* néven szerepelt, voltaképpen *konzervatív* párt. Mint-hogy pedig a konzervativitás egyenes ellentéte a népiességnek, ennél fogva tegnap-tól kezdve a néppárt letűnt a magyar közélet mezejéről s felbukkant helyette egy új pártegyéniség, amely teljességgel kizárja a népies jelleget. A mód, ahogyan gróf Zichy János a régi zászlót bevonta s helyette a konzervatív lobogót vonta fel a klerikális tábor árbocára, sok tekintetben igen érdekes. Elsőbbed szétrebbentett már eleve minden kétséget a felől, hogy pártjának — a néven kívül — semmi köze a néphez. Kimondta ugyanis nyíltan, hogy ő és elvbarátai nem demokraták. Hát aki nem demokrata, az lehet ugyan barátja a népnek, de maga nem lehet nép. Mert a nép maga a demokrácia. A konzervatív politikára nagyon is rávall, hogy atyáskodik a népen, egy kissé szeretetből, egy kissé pedig azért, hogy a saját porázán tartsa a tömeget. De konzervatív néppárt demokrácia nélkül — tudják-e önök, mire emlékeztet ez? A franciák a kórházat *hotel Dieu*nek, Isten vendéglőgadójának nevezik. Mikor a nagy francia forradalom a maga legvadabb elfajulásában trónjáról le akarta taszítani az istenséget, akkor a szellemes gunyolódásra mindig haj-

landó párisiak az ispotályt így nevezték el: *hotel Dieu sans Dieu*, Isten vendéglőgadója Isten nélkül. A demokráciát visszautasító konzervatív néppárt is ugyanilyen formán népnélküli való néppárt lesz, vagyis jómagyarán: pengőtlen bicscsa, amelynek a nyele elveszett.

A gróf urnak itt sem állott meg az ösztinteségi rohama. Tovább menve mintegy mentegette magát és barátait, hogy eddig csupán cselekvéseikben voltak konzervatívok, de külső színre népies párt gyanánt szerepeltek. Azért kellett — ugymond — eddig ezt a játékot folytatniok, mert horribilis és indokolatlan volt a velük szemben kifejtett ellentállás. S hozzá-tette, hogy majd ha megszűnik ez az ellentállás, akkor látszólag is azokká válnak, amik eddig tényleg voltak, vagyis akkor eldobják a népies nevet is és külső megjelenésükben is konzervatív párttá alakulnak át. Magyarra átfordítva ezt az ultramontán beszédet, furcsa értelményt találunk benne. Azt, hogy amíg a közvélemény szeleesebb rétegei nem haragnak bele a konzervatív horogba, addig muszájból kacérkodnak a néppel. Ez a vallomás tagadhatatlanul érdekes és jelentőséges. Értéke még nagyobb lett volna, ha nem három hónappal a választás után, hanem ugyanannyi idővel a választás előtt lát napvilágot. Ez az eltolása a valóság feltárájának erősen cinikus izü. Ha a választások előtt világosítják fel Zichyék a tömeget, hogy a néptől csak a nevüket veszik kölcsön, de ha majd jobban megy a dolguk, akkor nyíltan kibontják a konzervatív zászlót, ebben az esetben eljárásuk *fair play* lett volna. A nép határozhatott volna szabadon, akarja-e a nevének kölcsönadni egy konzervatív pártnak, igen vagy nem. De így, a választások után ez a vallomás egyebet jelent. Körülbelül ezt: „hallod-e, nép, én elvettem tőled a nevedet, hogy bejussak a parlamentbe. Ott pedig most konzervatív politikát csinálunk. Egyelőre még a te cégéred alatt, mert mostanában nem megy jól a sorunk. De mire megjavulnak a viszonyok, a cégé-

redet is messze elhajtjuk magunktól, te pedig elmehetsz Kukutyinba zabot hegyezni.“

Van a beszédben még egy mentegetődzés, de ez is ugyanilyen színű és ugyanebbe a rendbe vág. A gróf urat, úgy látszik, erősen marta a sokáig visszafojtott konzervatív lelkiismeret. S most, hogy kiadta magából valahára a lelkén fekvő vallomást, hát úgy érezte, okát kell adnia annak is, hogy pártjának politikai cselekvésében mért nem domborodott ki eddig elevebben a konzervatív vonás. Ezt a megokolást egy katonai hasonlatban nyújtja, amelyet a közönséges civil ész el sem tud hamarosan érteni. Azok számára, akik polgár létükre nem járatosak a ballisztika nehéz tudományában, meg kell a gróf ur hasonlatát magyarázni. A vontcsövű puszkák természete olyan, hogy a vízszintesen tartott csőből a golyó csak bizonyos távolságig üt bele a célba. E távolságon túl a vízszintes vonal fölé kell a fegyver csövét emelni, még pedig annál magasabbra, mennél távolabb van a célpont. A gróf ur tehát igen elmésen azt mondja, hogy ők nem oda akartak löni, ahová eddig céloztak. Szóval szóra kijelenti, hogy ez csak optikai csalódás, mert most még nagyon távol az ő célpontjuk s ezért kellett a puszkát magasabba fogniok. De hisz ez egy roppant érdekes beismerés. Mert ebben ki van mondvá, hogy csupán a konzervatív célpontnak a távolsága szolgált okul arra, hogy a klerikális törekvések eddig a népben kerestek támasztékot. No lám, no lám, milyen meglepő tényállást derít fel a politikára alkalmazott ballisztika. Igazán örülök, hogy katona voltam s így konyitok kissé a fegyvertanhoz. A civil szabadelvűség bizonyára nehezebben jut majd el a ballisztikus vallomás meglepő lényegéig.

Hogy a konzervatív párt nem követhet népies politikát, azt bizonyítanunk sem kéne, ha az új párt régi elnöke nem foglalná le a magyar nemzet minden nagy és szent vívmányát a konzervatív elv számára. Bethlen,

T Á R C A.

Egy kopott kis öreg.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Abonyi Árpád.*

Reggeli hét órákor még alig lézengett valaki a kávéházban.

A pincérek álmosan foglalták tartóikba a friss lapokat; Gyula, az elegáns, szőke főpincér bajuszát simogatta a tükör előtt, majd hajának gondos lesimitgatásához látott. Egy csöppet sem érdekelte, hogy odakünn a ködös, homályos decemberi reggel fagyos párázatában csapatostól sietnek lerongyosodott, didérgő alakok a munkaközvetítő intézet felé, amely rendszerint nem tud munkát adni, mert nincs. Neki bőven ontja miniszteri sallárriumát a munka — holott, lám, nem őli magát vele; magától lesz a kincs mindennap krajeáronként, de bizton — s este gummikerekin „rádliz” haza Gyula bizton, mindennap, tele zsebbel.

Néhány percel hét óra után kirobbant a kávéházhoz tartozó szálloda felől a mellékajtó, s egy marciális huszárnagy jelent meg rajta a teremben. Mogorva arcát egy a homlokától egész balszeméig futó hatalmas kardvágás tette még keményebbé, mint amilyen nyilván már azelőtt is ijesztgette a szegény huszárgyerekeket. Futólag körülnézett, aztán letette izmos tagjait egy sarokasztal mellé, s a szolgálatára röppenő pincéreket kezének egy széles gesztusával visszaparancsolta, a főpincértől kért egy nagy teát két adag rummal és egy párisi *Figarot*, de gyorsan.

A főpincér megrendelte a teát, aztán oda-lépett egy a kályha közvetlen közelében gunnyasztó furcsa emberkéhez, ki éppen a *Figarot* tartotta kivörösödött szélü, hunyorgató szemei előtt: habozás nélkül kivette a kopott kis öreg kezéből az újságot s az őrnagynak sziette vele.

— Méltóztassék!

A huszár látta a jelenetet. Elfogadta ugyan az újságot, de rögtön megkérdezte, hogy ki az az öreg ember, akivel így lehet bánni. Vendég az itt, vagy szolga?

A főpincér mosolyogva hajlongott.

— Vendég is, könyörgöm, nem is — felelte megnyugtató — végigolvas minden újságot, de nem fogyaszt semmit. Tarik a multért, mert ő Wilhelm ur... Wilhelm Ferenc, egykori nagykereskedő. Jelenleg senki. Tönkrement. Künn lakik valahol a Nagyfüvaros-utcán egy óriási bérház negyedik emeletén, a többi szegény emberek között.

Az őrnagy meghallgatta a magyarázatot, vállalt vont, s többé ügyet sem vetve a dologra, a kezébe adott francia újság olvasásába merült. Midőn aztán mintegy negyedóra múlva lecsapta a lapot, hogy az időközben jócskán ellangosodó teát elfogyaszsa, közvetlen közelében megszólalt egy fénytelen, alázatos hang, hibátlan francia nyelven:

— Ha elolvasta őrnagy ur a lapot, szabad kérnem?

— Tessék! válaszolt fejével bólintva a huszár.

Jobban szemügyre vette a kopott kis öreg, de valamely figyelemreméltóbb érdekesség nem tudott ruja fölfedezni. A név tetszett

mindössze egy kicsit ösmerősnek, bár igaz, hogy „Wilhelm” nevű német még dicséri egynehány ezer a Mindenható.

Az öreg emberke észrevette a huszár fixurását. Miközben letelepedett egy rakás angol, német és francia újság közé a szomszédos márványasztal mellé, a jai szegletében megjelent egy sápadt mosoly. Elkényszeredett, vértelen, gyenge; odakölvülve mélyen a szája hajlásába.

— Jól emlékszik, őrnagy ur, — dunnyogta szaporán pislogatva — én vagyok a *König Mumm der Zweite*, ha ugyan még csakugyan emlékszik rám. En azonnal ráismertem, amint belépett az ajtón, pedig — mon Dieu! — be rég volt, midőn ön még csak Lieutenant volt a 11-eseknél, s ha jól emlékszem, szintén táncolt Katinka leányom lakodalmán.

— Ja so... keresgélte emlékei közt a huszár, — ön az a Wilhelm?

— Igen, uram.

— A *König Mumm*...?

— Én vagyok. Nagyon hiszem, hogy már nem emlékszik rám. Husz esztendő nagy idő.

A huszár intett, hogy vállalja a nagy időt. Azóta megfordult vagy harminc garnizóban — nem esoda, ha aranyos fiataljának legeleje, a búske, boldog és boldog hadnagyi ragyogás emlékezte lassankint elhomályosodott dresedő fejének velejében. Nem igen emlékszik, bizony nem igen emlékszik se a „*König Mumm der Zweite*” dísz-melléknévvöl magtiszttel Franz Wilhelmre, se Brassóra, se Katinka kisasszonyra, se a tábornok urra, aki akkoriban Katinka kisasszonytól vette s most nyilván valahol Grácbán, vagy Bécsben viaskodik a podegrávi. De bizonyos,

Bocskay, Rákóczi, Tökölyi, Kölcsey, Kazinczy, Kossuth, Deák, Eötvös, egytől-egyik a konzervatív politika ellen küzdöttek. Nemcsak azért, mert az alkotmányrontás és jogfosztás politikája a Bécsből sugalmazott konzervatív-ségben jelentkezett mindig, hanem azért is, mert a nemzet haladását akarták biztosítani. A konzervatív uralom nálunk mindig német-séget és maradiságot jelentett. Vele szemben tehát a szabadelvűség következetesen a nemzeti eszmét és a haladás ösztönét képviselte. A nép és különösen a magyar nép ennél-fogva nem volt soha konzervatív s nem is lehetett az soha. Szabadelvűnek kellett lennie, mert ragaszkodott nemzeti mi-voltához. És szabadelvűnek kellett lennie azért is, mert a jobbágyok békéből kivágya-azott s ezt a törekvést a maradiság épp olyan szenvedélyesen ellenezte, mint amelyen lelkesen küzdött a haladás zászlaját lobogtató liberalizmus e cél diadaláért. Szeretnők tudni, melyik vívmánya e nemzetnek az, amelyet a konzervatív elv küzdött ki. A derek, a ro-bot, a jobbágyok kedves intézményei vol-tak-e a népek? Az uri-szék, a jus primae noctis, a sivar zsellérsors tárgyai voltak-e a nép lelkes ragaszkodásának? Hát mindezek-hez az intézményekhez a konzervatív elv körmezakadtilag ragaszkodott. S hogy eltűn-tettek, hogy a magyar népesség egy ideális föllendülésben kiterjesztette az alkotmányos jogokat az egész nemzetre, ezeket a legmagasz-tosabb és legértékesebb vívmányokat a liberaliz-mus ernyedetlen munkája s önfeláldozó küz-delme hozta létre. Ismételjük tehát, a konzervatív politika nem lehet a nép politikája. Még ha Zichyék nemzeti alapon akarják is felélesz-teni a konzervativizmust, még akkor sem kérne belőle a nép, mert a nép haladni akar. A népek még vannak alkotmányos és gazda-sági követelése. A közjogi berendezkedés, valamint az adó- és birtokpolitika terén még igen nagyfokú haladásnak kell bekövet-keznie, miglen biztosítottak mondható a leg-szélesebb néprétegek boldogulása. Az a poli-tika, amely csak a meglévőket akarja fenntartani, elvi ellensége ennek a haladásnak. A nép nem érheti be azzal, ami már megvan, ennél-fogva nem szegődhet a konzervatív politiká-hoz. Gróf Zichy János érdekes beismerései rávezetik a népet tekintetét az eddig leplezett valóságra. A szabadelvű közvélemény hálás tapsokkal fogja fogadni a konzervatív párttá átvédelt klerikális tábornok újvi vallomását.

BELFÖLD.

A katonai helyőrségek változása. Illetékes helyről vett értesítés alapján jelentik: A közös had-ügyminisztériumban nemrégiben elhatározták, hogy a katonai helyőrségeknek évenként szokásos változtatás-sal a folyó 1902-ik évben nem mint rendszeren ősszel, hanem április hónapban ottik meg. A hadügyminisz-ternek ezt az elhatározását katonai körökben nem a legszívesebben fogadták, mert a családok tisztiek gyermekeinek nevelésére igen zavarólag hat, amenny-nyiben az iskolákból közvetlen vizsga előtt kell ki-venni a tanulókat s más intézethez iratni, mi a hala-dásuknak éppen nem válik előnyére. Hogy rendezé-vel ilyen állapotok fognak boállani a jövőben, ez báró Kriegerhammer hadügyminiszternek is értesésre jutott s most megnyugtatta a családok tisztakat azzal a kije-lentéssel, hogy a helyőrség-változtatások a jelen évet kivéve 1903-tól kezdve ismét ősszel fognak történni.

Bécsi visszhang. A mai bécsi lapok mind igen behatóan méltatják a tegnapi Budapesten elmondott újvi politikai beszédeket és különösen Széll Kálmán-nak az osztrák viszonyokkal kapcsolatos nyilatkozatát. Valamennyi egyértelműen konstataja ezeket a nyi-latkozatoknak nagy jelentőségét. Az érdekebb lap-nyilatkozatokból adjuk a következőket:

A *Neue Freie Presse* írja: A politikai újvi üdvöz-lések, amelyekből némi direktívát vártak a magyar kormányának a legközelebbi politikai alakulásokra von-atkozó nézetéről, ezáltal egészen különös tartózkodás által tüntek ki. Ez a tartózkodás arra vezethető vissza, hogy döntő tárgyalások és elhatározások kü-szöbben állanak. Gróf Andrássy Gyula beszéde tartalma és igen választékos formája által mély hatást tett. E be-széd eszméjéhez üződött Széll miniszterelnök jelentősé-ges válasza. A miniszterelnök, mint már gyakran, most is meleg szavakban nyilvánította meggyőződését a ki-egyezésről és a szabadelvűségről. Egy nagy súlyú poli-tikai tény hatását kellett a miniszterelnöknek az a nyi-latkozata, hogy üttöt a tizenketedik óra a gazdasági viszonyoknak Ausztriával való szabályozására, mert a döntésnek mielőbb meg kell történnie. A magyar miniszterelnök osztrák kollégáinak bököt is mondott, midőn egy finom fordulatban utalt arra, hogy Ausz-triában a politikai fejlődés magas hullámai között gond-os előkészítés következtében néhány nyugalmas idő-szak is állott be, hogy azonban még mindig nem oszlott el az a ködnyit, mely ezeket a viszonyokat kölepi.

A *Fremdenblatt* részletes jelentést közöl az újvi beszédekről és azt mondja, hogy ezek a beszédek Ausztriában is a legnagyobb figyelmet érdemlik.

A *Reichswehr* ezeket írja: Széll miniszterelnök hosszabb beszédben toglalkozott az Ausztria és Ma-gyarország közötti gazdasági viszonyra. Mindenek-előtt hangoztatta a két állam közös eljárásának szük-ségét és nyomatékosan övöit az elkülönzéstől. Joggal. A Ausztriától való elválás kedve eszméje a ma-gyar sovinizmusnak, de ha győzelemre jutna, Magyar-országra csak a legajánlatosabb következményekkel járna. Amint a kereskedelmi szerződések megújításá-nal egy szolidaris és gazdaságilag egységes Ausztria-Magyarországra nézve előzött a német vámpolitika követeléseivel szembeállami, ugy egy egyedül álló Magyarország bizonyára tehetetlen volna és az új

német tarítat igen fájdalmasan érezné meg, különösen, ahol agrár érdekei jönnek tekintetbe.

A *Extrablatt* azt tartja, hogy a beszédeknek azuttal nagyobb a jelentősége Ausztriára nézve is, mert visszatükröződik bennük a magyar pártok tendenciája a küszöbön álló kiegyezési tárgyalásokkal szemben. A beszédeknek jelentősége tartja a kormány és párt a között levő szilárd összetartást, amely párt Ausztriával szemben erősen és önméren csoportosul vézre körről és ekként oly súlyt és nyomtaték kölcsönöz-neki, melyre az osztrák kormány, tekintve a vég-zetesen züllött osztrák parlamenti viszonyokat, sohasem számíthat.

A *Neues Wiener Journal* kiemeli, hogy a minisz-terelnök egyáltalában nem titkolt, mily nagyra becsülj éppen a német vámpolitika következtében Ausztria és Magyarország vánterületének közösségét. Ez a momentum talán az osztrák politikuskonál is megfelelő méltánylása fog találni. Magyarországi pártjainak őszinteségében, melylyel a gazdasági közös-ségét lenn akarják tartani, nem lehet kétkedni.

A *berlini* lapok is vezérokban toglalkoznak Széll Kálmán újvi beszédeivel.

A *Nationalzeitung* a következőket írja: A beszé-dben politikailag jelentékeny megjegyzések vannak. Hogy üttöt a tizenketedik óra, azt Koerber osztrák miniszterelnök tudvalevőleg más formában a bécsi Reichsratban is kijelentette. A legutóbbi évek némely válságban Budapestről hatottak az osztrák alkot-mányosság lenntartása érdekében, melyre nézve vég-zetes volna, ha Magyarországon megszűnnének ér-deklődni fennmaradása iránt.

A *Vossische Zeitung* szerint Széll Kálmán minisz-terelnök beszéde éles ítélet az osztrák Reichsrath za-varai fölött. Felhívása, melyet a szabadelvűpárt tör-hetetlen egységéhez intézett, hogy támogassák, nem fogja eltévésztani hatását a lakosságra.

A *Börsenzeitung* következőleg ír: Az osztrák parlament címére intézett lenyegetés, mely teljesen ledi Koerbernek legutóbbi erre vonatkozó kijelentéseit, remélhetőleg egész terjedelmében méltánylásra talál azokban a körökben, amelyeknek szánya van.

Török Aladár és társai. Szolnokról írják: Jász-Nagykun-Szolnok vármegye közigazgatási bizottságá-nak fegyelmi tanácsa Lippich Gusztáv főispán elnö-kölésével december 31-én egész nap folytatott tárgyalás után Jászberény város töbű tisztviselője ellen elren-delt és megtartott fegyelmi vizsgálat alapján a követ-kező ítéletet hozta: Török Aladár polgármestert, az emlékeztetés jászberényi választás volt elnökét, de nem ebben a minőségben, hanem polgármestri állásában viselt dolgai miatt hivatalvesztésre, Farag Imre anya-könyvvezetőt szözfőven korona pénzbírságra ítéle. Belezay Dénes aljegyzőt vétkeken mon-ották ki és elmarasztalták a költségek viselésében, de mivel ellene még egyéb vétségek miatt is folyik fegyelmi eljárás, azok elbírálásakor fognak összbüntetést ki-szabni. Sipos István helyettes polgármestert és Kiss A. István tanácsost bizonyítékok elégtelensége miatt föl-mentették. Dr. Almásy László városi ügyész ellen, mivel a fegyelmi vizsgálat megindításakor állásáról lemondott és lemondását elogadták, a fegyelmi vizs-gálatot beszüntették.

hogy egykoriban ő is itta finom Mumm-pezgőjét e kopott öregnek, illendően látszik tehát, ha valamivel barátságosabb arcot mutat szegény em-bernek, ki lám, hogy kirongyosodott husz év alatt az egykori fényes, nagy vagyonból, — a ká-véházban is csak éppen hogy megtűri kegyelem-ből a jószívű pincér.

— Mióta lakik Pesten, Wilhelm ur? Kér-dezte lehetőleg szívélyes hangon, s szembe for-dult késtestül az öregnek, ki most pápaszemének megtörölgetéséhez látott.

— Ot, vagy hat év óta, őrnagy ur... mo-tyogta közlekenyen a szegény őrdög, s szorgalma-san törölgette egy gyunus tisztaságu széles, babos zsebkendővel a pápaszemet — azt hiszem, hat év óta... izé, hogy is mondjam... mert nem akarom völdölni öket. Rászorultak ök is — java-részt szegény, családok emberek voltak, s látták, hogy én is költök... pazarlok, igenis, ez jó ki-fejezés, illik reám. Mert biz én parazitolam, nem tagadom. Volt miből — megtehettam. Ki nem állhattam a fontoskodó, komoly, rosszkedvű civile-tek: önöket azonban szerettem, mert valamennyien jókedvű, derék és szeretetre méltó fiúk voltak. Felesé-gem halála után — nyugodjék békén a brassói temető ákái alatt — egyedül maradtam Katinka leánnyammal, s én bizony jól akartam élni. Jól is éltem, punktum, az az igazság. Kedves leányom, Kätchen, az én temperamentumomat örökölte; ő sem szenvedhette a rosszkedvű embereket, s ő

is szívesen mulatott önökkel, éppen mint én. Csino-s kis mulatságokat rendeztünk. El is neveztek vendégeim második Mumm királynak; szerettem a pezsgőt, s szívesen aulfarsoltattam gyakorta száz üveggel is az asztalra, mely körül akkoriban javarészt önök ülték.

Az őrnagy szeméi előtt homályosan, lassan, nehezen derengött némi színhagyott csillogása a multnak, a részletekre, a pezsgő-batteriaikra s mindarra, ami e kétségkívül dicső murikkal ösz-szetüldött, képtelen volt visszaemlékezni. Mind-ent egybevetve azonban bizonyos, hogy ama pezsgős potyából ő is kivette részét.

Megpróbált nyájisan mosolyogni.

— Emlékszem, kedves Wilhelm ur, — mon-dotta barátságosan — pompás mulatságok voltak...

— Nem emlékszik, őrnagy ur — szolt közbe fáradt hangon a kis öreg, s melankólikusan rá-zogatta fejét, — s csak természetesen, hogy nem emlékszik. Husz év... mein Gott... ki emlé-keznék ilyesmikre az ön helyzetében? Magától értetődőnek találom, hogy mindenki megfeleldo-zott rólam és kedves leányomról, csak a sors nem. Haj, a sors, uram... a sors! Bár igazán nem tudom, hogy voltaképpen mivel zúdítottam fejme-re haragját a jó Istennek? S mivel érdemelte meg kedves leányom, Kätchen is, a balszerencsét.

— Meghalt talán a tábornok ur?

— Vöm, a tábornok ur, nem halt meg, Bécsben lakik a Zwettinofban, második emelet 35. balra.

— Nos, akkor? — kérdezte óvatosan az őrnagy.

— Félreértés, tévedés, egyéb bajok... dörögte vállait vonogatva a fakó kis öreg és ismét szaporán pislogatott; leányom szintén fe-jére zúdította a balszerencsét, nem esoda, hogy az én temperamentumomat örökölte. Végzetes

örökség... szenvednie kellett és kell — fajda-lom — ma is miatta ártatlanul. Mert ártatlan volt mindig és ma is az! Ezt én mondom: az apja. A tábornok ur azonban — vöm, hogy az őrdög vigye el... nem gondolkozott ilyen becsületesen. Bizonyosan a féltékenységgel bösztette leányom ellen. Kätchen szép volt. Szőke, nagy, piros, mint az anyja, nyugodjék, őh be szép asszony volt... Mondom, féltette, azért bánt vele egy, mint egy barbár. Kínozta, sértegette, egyszer be is zárta... sőt egyszer — szegény — de meg is ütötte szegénykét...

— Famóz... vélte még óvatosabban az őrnagy, s egy kicsit távolabb húzta székét a kis öregtől.

— Biz ez famóz, — bölintott ősz fejével a méltatlankodó emberke — holott megtörtént, s rá vagy két hét múlva még egybő is történt... cifra és szomorubb, semmint egy becsületesen gondolkodó ember elhihetné. Persze... miért be-szélem ezeket önök? Hát istenem — csak. Tu-dom én én! Tán, mert jól esik, hogy ön, őrnagy ur, meghallgatja egy balszerencse által üldözött apa panasát, a kit főleg gyermekének sorsa ke-serit el. Mert eddig nyilván már ki tetszett ta-lálni, hogy kedves leányom és a tábornok ur nem élnek együtt. Elváltak. Oh, be poltronnak bizo-nyult a tábornok ur! El sem merem mondani, hogy mivel völdöta gyermekemet. Fúj... egy tábornok, aki revolverrel rohan tulajdon inasára, valamí Jan Bramek nevű cseh kamaszra, s az esze nélkül megszaladó vaskos parasztot majd-nem hogy agyonlövi.

— Ertem, — intett most már szárazon az őrnagy.

Az öreg ember nem vette észre a frontvál-tozást. Motyogott szép lassan, totyogva tovább, mint a vén tyúk, amely szokásból kotkodácsol.

Magyarország néptanítóihoz.

Irta: *Wlassics Gyula.*

Budapest, január 2.

Öt év előtt adtam ki a gazdasági ismétlő iskola szervezését és tantervét.

Ebben az a meggyőződés vezérelt, hogy hazánk különleges viszonyai között nem elég, ha a népiskola csak az általános alapvető ismereteket hinti szét a nép milliói közé, hanem szükséges, hogy népoktatásunknak addig csaknem meddő tagozatát: az ismétlő iskolát alakítsuk át olyan intézménnyé, amely, a hat éves elemi népiskola munkáját, a nemzeti népoktatást megszállárdítván, az ifjúságnak olyan elméleti, főleg gyakorlati ismereteket is nyújtson, amelyekre népünknek jövő életfelfogalkozásában szüksége lesz.

Olyan ismereteket adjon, melyek az élet nehéz viszonyai között a népközönség munkájában megélhetését megkönnyítik, boldogulását előmozdítják.

Már akkor bizton számítottam hazám derék néptanító karának lelkes, buzgó támogatására. Meg voltam győződve, hogy a néptanító eszmémet és céljaimat lelkesen föl fogják karolni, nemcsak a kitűzött cél nagy jelentősége miatt, de saját jól fölfogott érdekében is.

Örömmel nyilatkoztam, hogy a magyar tanítói karba helyezett bizalmam fényes igazolást nyert.

A gazdasági ismétlő iskola, népoktatásunknak eme fiatal sarja, öt év alatt olyan hatalmas lendületet nyert, aminőt csakis a tanítói kar lelkesedése, kitartása s a tanfelügyelői kar buzgótsága volt képes megteremtteni.

Öt év alatt ezeknek az iskoláknak a száma közel kétezerre emelkedett. Az érdeklődés ezen intézmény iránt úgy a községek, mint a törvényhozás részéről általános. A községek készséggel hozzák meg a tőlük telhető áldozatot gyermekeik gyakorlati oktatására. Az állami költségvetésben a gazdasági ismétlő iskolákra az 1897-ik évben fölvetett 16 ezer korona a folyó évi költségvetésben már 150.000 koronára emelkedik.

A közoktatás minden ágazatánál és így igen természetesen a gazdasági ismétlő iskolánál is főleg a betérjes fejlődésre helyezem a fókust. E célból arra töreksem, hogy a tanítói kar minél alaposabb műveltséggel és szakértelemmel bírjon be nem hivatalos.

A néptanítók gazdasági kiképzését a földmívelési miniszter ur a tanítóképző-intézetekhez kirendelt szaktanítók és a különböző tantályamok által hathatósan előmozdítja. A tanítók gazdasági képzése s a gazdasági ismétlő iskola betérjes fejlődésének előmozdítása volt indított oka annak az elhatározásomnak is, hogy a Néptanítók Lapját olyan melléklettel látom el, amely kizárólag annak a nagy feladatnak a megoldását munkáira, hogy miként kell a népiskolát a gyakorlati életre eredményessé, gyümölcsözővé tenni?

Isten áldása legyen a gazdasági ismétlő iskolák tanítóin és tanulóin!

— Hát ilyen piszkos dolgokba keverte szegény gyermekemet a tábornok ur. Félreértésből, lehet — de bizonyos, hogy hálátlan is volt, mert nem kellett volna elfelednie, hogy izetlen szerelmével voltaképpen megfertőztette gyermekemet. Káthehen persze nem busult s ezt okosan tette. Elutazott Bécsből. Két évig nem láttam. Pénzt azonban mindig küldött, mert tudta, hogy — sajnos — rászorulok. Most egy darabig itt van Pesten s titokban már háromszor is meglátogatott lakásomon, mert nagyon jó gyermek, hálás, ragaszkodó és szerencsésen...

A kávéház elzalt lassanként megtelt vendégekkel. Midőn a kis öreg észrevette, hogy az óramutató néhány perc múlva fél nyolcat mutat, felkecmelődött a székről s előkeresve botját, kalapját, elbucszott a katonatisztól.

— Mennem kell, örnagy ur — mondotta, egy kialvófélben levő lélek réveteg, bárgyu mosolyával, s ügyetlen felszegeccsel meghajította magát — kedves leányom idején reggelizni és nem szereti, ha ilyenkor én is itt vagyok. Azt mondja, hogy szeret és tisztel, de valami ostoba barátja esetleg rájönne, hogy az én leányom... aztán miből élünk? Áldott jó gyermek, nem feledkezik meg rólam. Oh, milyen jó és okos s be szép most is, bár most vörös a haja, de én szökének látom mindig... mindig szökének, mint egykor, Brassóban... a palotában...

Köszönt és botjára támaszkodva elbicegett. A huszár bosszankodva rántott egyet a vállán. Valami csendes emelygést érzett, hogy valamikoriban ennek a boldogtalannak a pezsgőjét itta.

— Armer Kerl... elendiger... mormogta sajnálkozva s rávált dühösen az elősiető pincérrre: *Sie!*... (a többit elnyelte) Zahlen!

A nemzetközi választott bíróságok.

(Egy érdekes könyv és egy érdekes előadás.)

Budapest, január 2.

Dr. Ferenczy Árpád tollából igazán érdekes munka jelent meg a nemzetközi választott bíróságok multjáról, jelenéről és jövőjéről. A fiatal tudós ezzel a terjedelmes munkával annak idején pályázott az egyetlen jogi és államtudományi karának a nemzetközi jogból kitűzött pályatételére s a bírálók a legnagyobb elismeréssel emelték forrásanyagának gazdagságát, beosztásának helyességét és a kérdés feldolgozásának egyetemességét. Azóta dr. Ferenczy Árpád még teljesebb tette érdekes munkáját. Fölhasználta a hágai konferencia anyagát és Széll Kálmán miniszterelnök szíveségéből függőlegként csatolhatta könyvéhez a hágai békegyezmény hiteles magyar szövegét is. Az így teljesebb vált munka most jelent meg s gróf Apponyi Albert, a nagy békemunka magyar apostola, gyönyörű előszóval ajánlja az olvasóközönség figyelmébe.

A munka előszavából adjuk a következő nagyérdeklő részt:

A szuverénitás fogalmából foly, hogy a nemzetközi bíraskodás nem lehet más, mint a felek által önkénytel eltagadott forum itélkezése. A kényszer, mely itt érvényesül, csak erkölcsi kényszer lehet. tudniillik az érdekel államok polgárainál kifejeződött közvélemény kényszerítő hatása az állam illetékes tényszerőire. Ennek a közvéleménynek egyfelől erős erkölcsi és jogi érzéken kell alapulnia, mely a nemzetközi viszonyok felfogására is kihat, másfelől a háború biztos áldozatainak és kétes hasznainak célszerűségi szempontból való mérlegelésén. mely a napi szenvedélyek fölül tud emelkedni; e keltés alapon kell követelnie a bírói eldöntést háború helyett [minden oly esetben, midőn az összeütközés tárgya jogi kérdésben formulázható és midőn nincs szó nemzeti létérdekről.

Minél inkább fejlődik az anyagi nemzetközi jog, minél inkább bírnak a politikai alakusok a természetesség és állandóság jellegével és minél inkább szövdnek össze a nemzetek erkölcsi és anyagi érdekei, annál nagyobb lesz azon nemzetközi kérdések száma, amelyek a jezzett alapokon bírói eldöntésre alkalmassak. A mai feladat abból áll, hogy a nemzetközi bíraskodás eszméjét, ha bizonyos fenntartásokkal is, de elvileg és általánosságban a közvéleménybe bevigyük, vagy helyesebben szöví: annak a közvéleménybe hatolását sietessük; mert maga az eszme terjedése, távol attól, hogy utópikus álom volna annyira logikai szükség, hogy csak idő kérdésének tekintethető. Türekedni kell azonban arra, hogy időt nyerjünk, mert az időnyerés e téren tengernyi szenvedéstől kiméli meg az emberséget.

E fontos célt igen helyes uton szolgálja a jelen munka. midőn a közönségnek tudomására hozza azt, minő régi a nemzetközi bíraskodás eszméje, valamint azt is hogy minő tényleges eredményeket ért már el. Sokkal nagyobbakat, mint a legtöbb ember sejt. Az olvasó ezekből látni fogja, hogy midőn a nemzetközi bíraskodás gondolatát felkarolja, sokkal előkelőbb szemlélem társaságba jut, mint amilyen azoké, akik e gondolatot lapos és olcsó gunnyal ílelik; arról is fog értesülni, hogy e kiváló szemlélem közt több a gyakorlati politikus és a tapasztalt államférfi, mint az elvont elmélet embere és a poéta. Meg fog tehát szabadni attól az aggodalomtól, hogy politikai komolyságának híré veszélyeztetni ha ezekkel tart: csak szabadni tudjon azután attól a megszokott gondolkozási sablonától is, melynek lélelmes ere én több haadási törekvés török meg, mint az érdekek szenvedélyek és ezekből származó előítéletek ellentétlenség. Valami rejtélyes hatalommal bír a sablon e szemléme, amely minden új eszmében — legyen az a legűdösebb, a legjótékonyabb — adáz ellenséget lát és azt valóságos gyűlölettel üzi el magától minthogy ha egy bizonyos szemléme lustaság megóvása volna a boldogság koronája és ennek megzavarása a legmegbocsáthatatnabb sérelem.

Ama közvélemény gyors fejlődésének, amely a nemzetközi bíraskodást az esetek folyton növekedő számában követelmé, itt a megszokott gondolkozási keretekhez való ezen ösztönzerű ragaszkodásban, látom legnagyobb akadályát. Ilyen nyomás nélkül pedig a hatalom bírálói ebben az irányban nem fognak haladni; egy nagy lépést ugyan már megtettek a hágai kongresszus megállapodásaiban, melyek által megteremtették a nemzetközi bíraskodás tornát és ki tagadná, hogy ezzel sokat, igen sokat nyertünk. De mivel a hatalmak nagy részét a hágai békemű megalkotásánál nem az eszme iránti őszinte lelkesedés vezette, hanem politikai mellékletekintetek és mivel ez az alkotás a közvélemény megfelelő alakulását megelőzte, beállott az, amit a hágai értekezlet utó nyomban előre megirtam hogy t. i. a diplomácia, megjelvede attól, aminek megalkotásása akarattalun belesodortatt. *iparkodni fog ezen alkotásának gyakorlati értékét leszállítani, azt halgatag visszazárni, ha lehet, a feledésbe temetni.*

Ezen nincsen mit oszálkozunk és nincsen ezért mit oszgednünk. Minden hatalomnak természetében van a korlátos elleni küzdelem; még az a hatalom is, amely öt akar maga akarja azt tenni, saját tetszése szerint, intézmények által meg nem kötve. „Seul il fera le bien de ses peuples” — még X.V.I. Lajos is így próbált beszélni. A béke eszméjének terén is megvívulni a legtöbb hatalom bírálóinak, akik kivétel nélkül békebarátok, az a természetű irányzata, hogy a béke áldásai az ő szabad elhatározásuknak legyenek köszönhetőek; míg ezzel szemben az emberség magasabb fejlődési fokozatain mellőzhet-

len ama törekvés érvényesül, hogy ezt a célt is a lehetőség határáig intézményesen biztosítsuk. Minden nagy társadalmi és politikai vívmány keresztülment ezeken a stádiumokon; mindegyiket, midőn az eszme győzelmes erejének ellentállani már nem lehetett, az egyéni jóindulat ajándékává próbálták lelokozni és csak újabb küzdelmek árán nyerte meg mindegyik az intézményes biztosítékokat.

A nemzetközi választott bíróság eszméje sem ugorhatja át ezt a fejlődési fokot. A hágai békekongresszuson, kivételes körülmények hatása alatt, éppen azok a tényezők vittek azt előbbre az intézmények terén, amelyek természetének inkább az ellenkező irány lelei meg; a reakció, mely náluk most mutatkozik, lélektanilag tenát elkerülhetlen volt. De éppen azért nem kell tölle megijednünk, és nem szabad megengednünk, hogy ez a jelenség, melyet próbitái adomány nélkül előre lehetett látni, a közvéleményt megtevéssze, benne a kételey és oszgedgedés szellemét újabb fölébressze.

Ellenkezőleg: buzdítanunk kell a közvéleményt, hogy vegye át az öt természetesenre megjelölt szerepet, hogy követelje a nemzetközi bíraskodás terén most már megalkotott intézményeknek az életbe átvitelét, hogy használja föl erre azt a két hatalmas szövet, amelyet a szabadsági intézmények az ő rendelkezésére bocsátanak: a sajtót és a népképviselést, melyek mindegyikében több hajlandóság lakik e szolgálat teljesítésére, mint a közvélemény széles rétegeiben annak követelésére.

Gróf Apponyi Albert.

KÜLFÖLD.

Bosznia és Hercegovina sorsa. Bosznia és Hercegovina sorsa hirtelenül és váratlanul érdeklő most a francia sajtót. Azt írják sorra, hogy *Boszniát és Hercegovinát a mi monárkiának nemsokára bekebelezi.* Ilyen hangon ír egy párisi írlíhivatalos lap, a *Petit Parisien* is. Ismerteti a megszállás történetét s aztán így folytatja:

Az osztrák közigazgatás alatt Bosznia és Hercegovina igen komolyan haladt előre. A kereskedelem fejlődött s a pénzügyekben megvan az egyensúly. A bosnyák ipar termékei fölűntek az 1900-iki világkiállításra. *Kállay* ur, az ügyes kormányzó, — akinek munkásságát különben némileg túlozzák — azon rádozott, hogy nagy gazdasági áramlatot idézzon elő a megszállott tartományokban. Különösen a középítkezések terén tűnt ki. Ma már az elért eredményekre hivatkozva, *követelheti a bécsi kormány a megszállott tartományok végleges bekebelezését.* Valószínű, hogy sehol sem fog ellenállásra találni, mert ennek a programnak a megvalósítása a balkáni országok helyzetét éppen nem fogja megváltoztatni. Még csak azt a kérdést nem döntötték el, hogy Boszniát és Hercegovinát *mint bírodalmi tartományt* Ausztriába bekebelezzék-e be, vagy pedig mint társországokat a bírodalom másik feléhez *Magyarországhoz* csatolják-e *Valószínű, hogy ez a második eset következik be,* s erre komolyabb érvek is vannak, mert a bosnyák és magyar érdekek között nagyon szoros kapcsolat van. A magyarok azonban ettől egy kissé megrettennek mert az egykori két ottomány tartományban szávok laknak, s ezekkel a magyarországi száv laj kontingense nagyon megnövekednek.

Mondanunk sem kell hogy ebből a fantasztikus hírszélésből *egy szó sem igaz.*

A bécs-pozsonyi villamos vasút az alsó-ausztriai tartománygyűlésen. Bécsből táviratozák, hogy az alsó-ausztriai tartománygyűléshez beérkezett irományok között van *Huber* sűrűségű indítványa, hogy a tartománygyűlés abban az esetben, ha a tervezett *bécs-pozsonyi villamos vasút* 1903-ig elkészül, legyen át 600 százezeres törzsrésztényt az alsó-állattal, hogy a tartománygyűlésnek *döntő szava legyen az igazgatóságban.* Ezt az indítványt *elvetették* s a legközelebbi ülésükra utalták újabb tárgyalás végett. Aztán a hathónapi költségvetési provizóriumot tárgyalták.

Francia-angol versengés Afrikában. A Nyugat-Afrikából érkező jelentések nagyon komoly természetűek és arra engednek következtetni, hogy ott *Franciaország és Angolország között nemsokára éppen olyan feszült lesz a viszony,* mint a minő 1897-ben volt alsó Nigériáért való versengéskor. Abban az időben történt, hogy több helyen francia és angol katonák voltak állomáson és hogy csak nagynehezen lehetett a különböző csapatok összeütőközését megakadályozni. Ma Nigéria északi és nyugati határán éppen ilyen kényes a helyzet. Az északi határon a francia hatóságok csapataiknak brit területen általuk elrendelt keresztülvonulását azzal okolták meg, hogy nyugatról a Csad-tóhoz francia területen nincs járható út. De az angolok még más francia trkapás miatt is panaszkodnak. A Csad-tó nyugati partján van Bornu mohamedán város, amely Franciaországgal és Németországgal való megállapodás szerint brit uralom alá tartozik. De az angolok birtokjogukat foglalással sohasem gyakorolták és ezért francia csapatok behatoltak Bornuba és *Fadel Allah,* akit *Lugard* tábornok, Nigéria brit főbiztosa, az ország emirjének akart olismerni, *agyonöltö-*

ték. Természetes, hogy Angolországban ezt nagyon kihívó tetnek nézték. Bornu birtoka nélkül Angolország helyzete Nigériában nagy veszedelemben volna és nélküle az angolok nem tudnák megvalósítani tervüket, hogy ebből a nyugat-afrikai gyarmatból második Indiát csináljanak.

A francia gyarmati párt hevesen agít a mellett, hogy Bornu a Niger-egyvezény rektifikálása alapján és az angoloknak valamiféle kárpótlásával, egészen adják át Franciáznak. Az angol sajtó most energikusan felszólítja Lugard tábornokot, Nigeria főbiztosát, hogy csináljon rendet és vessen véget a francia cselszövvénynek.

A lengyel kérdés. Egy bécsi könyvnyomtatás jelentése, hogy Eulenburg német nagykövét gróf Goluchowski közös külügyminiszterrel felvilágosított kért azok miatt a kifakadások miatt, amelyek a galíciai tartománygyűlésen Czartoryski herceg részéről a wrescheni affér felett folyt vitában Németország ellen irányultak, és utalt arra, hogy Berlinben meglepetéssel látták, hogy a galíciai helytartó nem utasította vissza e támadásokat, amelyek Németország belügyeit érintették. Gróf Goluchowski kielégítő felvilágosítást adott s ezzel az ügy elsimult. Nyilván eme tárgyalással kapcsolatos az a mai berlini táviratunk, mely arról ad hírt, hogy gróf Bülow német birodalmi kancellár tegnap hosszasan értekezett Szegény-Marich László nagykövettel.

Spanyolország és a Vatikán. A Vatikán és Spanyolország közt hónapok óta fennálló feszült viszonyznak véget vetett az a megállapodás, amely e napokban jött létre Rinaldini, a Madridban székelő apostoli nuncius és a spanyol kormány közt. E megállapodás szerint érintetlenül marad fenn az 1851. évi konkordátum, ellenben a kultuszra való költségvetését, amely eddig 48 millióra rugott, 12 millióval redukálták. A szentszék azért látta jónak, hogy hozzájárulását adja az egyházi jövedelmek csökkentéséhez, mert belátta, hogy ez az egyetlen mód a források kedélyek lecsillapítására és az egyházi politikai bonyodalmak megoldására.

A török flotta. A görög-török háború idején kitűnt, hogy Törökország tulajdonképpen csak némi tulzással mondható tengeri hatalmasságnak, bár néhány tengeri mossa a partjait. Azelőtt a török flotta ismét letűnt az időszerű dolgok sorából. Egy angol lap konstantinápolyi levelezője azonban aktuálissá teszi s a következőképpen festi róla:

A török hadiflotta végelgyöngyülésben szenved. Még 1878-ban nyugalomba helyezték az Aranyzarzban az összes hadihajókat és azóta csak egyszer eveztek ki az Eszki köprű (régi híd) mögül, hogy diadalmasan vonuljanak a görög partok felé. Amíg a hajók az Aranyzarzban vesztegeltek, oldalakon a tengeri csigák és kagylók egész serege rakódott le. A tengerész-legényeknek pedig tisztán abból áll a hivatalos teendőjük, hogy időszakonként leveresik ezeket a kagylóléjakat.

A hajók védőpáncéljait, a kazánokat eltávolították, a géprészeket szétszedték és a török kereskedelmi hajókat szerelték föl ezekkel az alkatrészekkel. A hajók csavarjait pedig legyveres őrizet alá helyezték, nehogy esetleg valami idegen kéz után végképp eltűnjenek. Mikor kitört a görög-török háború, a matrózok gyorsan nekiláttak a komoly munkának és sorban leverték a csigákat a hajó bordáiról. A kazánokat amugy hevenyében ismét rendbehozták, cementel bevakolták azokat a részeket, amelyek bevakolandók voltak és azzal a hadihajók szép sorban kivonultak az Aranyzarzról. Ennek a láttára minden igazhívó muzulmán keblét büszke önértet dagasztotta. Mert gyönyörű látvány is volt ám az, amikor az az igen sokfajta és sokszínűre festett hadigözös szép csatarendben végigsiklott a Marmara kék bájában. Teljes lobogódiszban haladtak a hajók az ellenség főkeresésére. S mire a Dardanellákhoz értek, egy közönséges kis tengeri jármű állta útjukat, amelyen egy görög kereskedő szállította áruit. A török hadiflotta parancsnoka nyomban kiadta a parancsot, hogy el kell fogni a görög kereskedő hajóját, ami nagy fölbuzdással egyetértőre meg is történt. Valamennyi hadigözös kíséretében biztos révbe kísérték a zsákmányul ejtett bárkát, de a legtöbb hadigözös kidőlt e nagy útban és gyorsan valamelyik közeli kikötőbe kellett evezniük, hogy ott hajó és legénység kipihenje fáradsalmait. Itt ismét bevakolták a hajó bordáin támadt repedéseket és azokat a horpadásokat, amelyek a nehézütegek nyomán támadtak a fődélzetben.

A török hadiflotta még most is ilyen szegényes állapotban van. A szultán egyízben ugyan komolyan foglalkozott a török haditengerészet reorganizálásával és több új hajót rendelt meg egye gnuai hajógyárban. A számla összege mintegy másfél millió fontot tett ki, de két év leforgása alatt a török kormány

mindössze csak 130.000 fontot, tehát tartozásának alig egy tizedrészét fizette le. S ezzel ez fizet, ugy látszik, nem nagy gyönyörűségére az olasz hajógyár részvényeseinek, talán végképp le is bonyolították. A szultán legalább mindenféle kifogásokkal érvénytelenül igyekezett tenni a szerződést. De az olaszok nem tágtanak jogos követeléseiktől és így végre mégis csak a török kormány lesz kénytelen engedni.

Anglia és Oroszország. A londoni National Review állítólag egy orosz diplomata tollából cikket közöl, amely Anglia és Oroszország megegyezése mellett argumentál. Ily megegyezés legfőbb akadályá szerinte eddig Angliának az orosz diplomácia ellen táplált és tévedésen alapuló gyanakodása és Anglia nyugtalansága volt Oroszországnak Indiára vonatkozólag táplált állítólagos szándékai miatt. Oroszország szukcesszív eljárása Közép-Ázsiában nem előre kidolgozott tervnek az eredménye, hanem a körülmények következménye volt. A cikk szerzője azt mondja, hogy az angol és orosz birtokok közvetlen érintkezése Közép-Ázsiában mindkét részről való egyetértő ellenőrzés következtében előnyös. Mindkét országnak jelentős érdekei vannak, amelyek oltalmára mindkét részről tekintettel kell lenni. A szerző azt mondja végül, hogy soha sem talált egyetlen egy orosz államférfit sem, aki komolyan beszélt volna az Indiába való betörésről. A cikk befejezésében hasonló megegyezést javasol Kínára vonatkozólag is.

A kínai bonyodalom. A kínai udvar tegnap Csingtingfuba érkezett, ahonnan holnap tovább utazik Pekingbe. Azáltal Kínában megint öldöskik a keresztény hitre tett benszüllötöket. Ennek a magyarázata az, hogy a kínai fölfordulás főintézői, Tungfuszüang és Tuan herceg nem mentek száműzetésbe Turkesztánba, mint ahogy a kínai udvar a hatalmaknak ígerte, hanem vigan élnek napjaink a ningsiafui kerületben. Az ő jelenlétüknek és igazgatásuknak tulajdonítható az idegenek elleni gyűlölet feléledése.

A középamerikai csatorna. Mint New Yorkból jelentik, a Panama-csatorna-társaság ajánlatot nyújtott be a kongresszushoz, amelyben a csatorna kiépítésének költségeit 109 000 000 dollárról 40 000 000 dollárra redukálja. Általános a vélemény, hogy a kongresszus nem fogadja el az ajánlatot, mert az a gyanu forog fenn, hogy az egész terv csak eszl akar lenni az amerikai csatorna megakadályozására. A közvélemény egyhangulag a Nikaragua-csatorna mellett van.

Lázadás egy angol szigeten. A Hebridák egyik szigetén, Levisen, vallásfelekezeti okokból lázadás tört ki. A hatóságok gyorsan a skót partokra távirattal segítségért, onnan aztán küldték is rendőröket. De a falu lakói a templomba üztek és a rendőrség határai ostrom után kénytelen volt magát megadni és a teret kiüríteni. Több rendőrhivataltokot kődobással megsebesítettek. A rendőrség elhagyta a szigetet. Valószínűleg katonaságot fognak küldeni a lázadók ellen. A lázadás oka az volt, hogy a szigetlakók vonakodtak a skót United Presbyterian Church-nak a Free Church-csel való egyesítését elismerni.

A délafrikai szabadságharc.

London, január 2.

A Standard jelenti Pretóriából december 31-éről: A Szvázi-földről érkezett jelentések szerint a boeroknak nem sikerült behatolni a királynő rezidenciájába. Ugy látszik, hogy a sváziek el vannak tükelve, hogy a határ megsértését megakadályozzák és hogy a boer kommandók mozgulatait Darktonnál jelentékeny haderővel ellenőrzétek. Néhány svázii, akik a boerokkal harcba keveredtek, elesett.

London, január 2.

A Reuter-Egynökség jelenti Heilbronnól tegnapról: December 28-án Frankfurt és Taffelkop közi az óráz-vonaltól délre erős ágyúzást hallottak. Hir szerint Leeuwkopban Taffelkop és Lindley közt nagyszámú boer gyülekezik. Vredéből látták december 28-án, hogy Leeuwkopból az ellenség heliográfal dolgozik. De Wet állítólag Leeuwkopban van.

London, január 2.

A Standard pretóriai távirata szerint De Wet belátja, hogy az angolok mostani taktikájával szemben sikerrel nem tudja folytatni gerilla-haracát és ezért ellentállását a legkisebb területre szándékozik korlátozni. A Times szerint alapos kilátás van arra, hogy a délafrikai háború még Eduárd király megoronázása előtt véget ér.

Manchester, január 2.

A Manchester Guardian szerint Lord Roberts előrehaladott kora miatt a koronázási ünnepély után leköszön főparancsnoki állásáról és utóda a connaughti herceg lesz.

Brüsszel, január 2.

Kemp boer generális az alábbi levelet intézte Lord Kitchenerhez, amelyben az angolok kegyetlenkedése ügyében fordul az angol főhadvezérhez. A levél másolatát a pretóriai összes konzuloknak is megküldötte és ehhez írásban mellékelte azt a tanusítványt, amelyben több tanu aláírásával erősíti meg a megtörtént kegyetlenkedéseket.

A Lord Kitchenerhez intézett levél így szól:

Lord Kitchener ő méltóságának,
Ő felsége seregei főparancsnokának

Pretória.

My lord!

Mikor itt megérkeztem, a következő esetet jelentették be nekem: Egy M. C. van der Walt nevű polgártársam a július 1-én történt ütközést alkalmával megsebesült; embereink egy házába vitték, hogy onnan később a sebesültet elszállítsák. Az őn legénység az azonban a nevezett sebesült polgárt kihurcolta a házból, ami bizonyára nem méltó egy civilzál néphez. A házat azután fölgújtották, s a polgárt gyalázatos és embertelen módon meggyilkolták. A sebesültre ugyanis kétszer rálöttek s így ölték meg.

Ebből a barbár eljárásból arra kell-e következtetnem, hogy ez minden sebesültünk sorsa, ha az önök kezébe kerül? Mily lépéseket hajlandó méltóságod tenni, hogy csapatainak van der Walt polgáron elkövetett büntényét megtorolja?

Ezeknek a sajnálatos eseményeknek első okát abban láttam, hogy önök a népjog ellenére kafferek segítségét vették igénybe. Szükségesnek látom, hogy ezt eszet a hatalmak konzuljainak is bejelentsem. Itt mellékelem az esküvel megerősített nyilatkozatok másolatát. Módomban van más szemtanúk nyilatkozatát is rendelkezésére bocsátani, mert az őn csapatai ezáltal csak az asszonyokat hurcolták magukkal fogságba.

A kegyelmes urnak

készséges szolgálja

Kemp J. tábornok.

Krügersdorp, Rustenburg és Pretória.

HIREK.

Budapest, január 2.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Udvari ebéd.** A bécsi oszvári palotában ma este udvari ebéd volt, amelyen résztvettek Uxkill hadtestparancsnok, báró Beck vezérkari főnök, gróf Paar főhadsegéd, a külföldi katonai attasék és több magasrangú méltóság.

— **Báró Fejérváry üdvözlése.** Teltisz Károly temesvári polgármester tegnap megleghangu táviratban üdvözölte báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztert, a város képviselőjét, az évforduló alkalmából. A miniszter a következőképpen távirattal felelt:

Nagyságodnak a város törvényhatóságának, tisztelt választópolgárainak, ugymint polgártársaimnak az évforduló alkalmából hoztam intézett üdvözlő szavai igaz örömmel töltönek el. Ismételt jelt látom ezekben kitüntető bizalmuknak, szeretetüknek és ragaszkodásuknak, mely bennem élénk visszhangot kelt és a melyért hálás köszönetemnek újból kifejezést adva, kérem nagyságodat, ismételt legmelegebb szerenesekívánataimmal fogadni és ezeket a város közönségének, tisztelt választópolgárainak és polgártársaimnak tolmácsolni méltóztassák. Isten tartsa meg önöket családjikkal együtt tartós egészségben és boldogságban, díszes Temesváry városa és szeretett hazánk javára. Báró Fejérváry Géza.

— **A páris-torinói telefon.** Párisból jelentik, hogy a páris-torinói telefonvonal megnyitása alkalmából a torinói polgármester telefonon azt mondta Selves szajnai pretekstusnak, hogy szereneseinek érzi magát, hogy a tudomány ez újabb vívmánya közelebb hozza Torinot ama nemzet fővárosához, mely fiainak vérével oly nagyban hozzájárult Olaszország egységéhez. A szajnai prefektus azt válaszolta, hogy örvend mindannak, ami a kételéklet a két ország között szorosabbra fűzheti.

— **A közoktatásügyi miniszter a tanítókhöz.** A Neptantók Lapjában, amely Gaszardai Ismételő Iskola című melléklettel bővült, Wallacis Gyula közoktatásügyi miniszter lelkes cikkben szólítja föl a tanítótságot, hogy a npoktatást igyekezzenek a gazdasági ismételő iskola révén az életre kihatóvá tenni.

— **Beck Nándor jubileuma.** A magyar közgazdasági életnek szép ünnepe zajlott le ma, amikor a Magyar Jelzőloghitelbank és vele a közélet számos kitünősége is lelkes ovációkkal emlékeztetése tette madarasi Beck Nándornak harminc éves vezérigazgatói jubileumát. Az ünnepek külsőségei az érdemes férfiú kívánására egyszerűek voltak, de annál bensőbbé, melegebbé vált az szeretetnek, a ragaszkodásnak közvetlensége folytán, amely az ünnepeken oly lélekemelően megnyilatkozott.

Elsőnek az intézet részvényeseinek harminotagú küldöttsége tisztelt, amelynek nevében baranyavári Ulmann Pál lendületes és tartalmas beszédben üdvözölte a jubiléumot, kiemelve azokat a nagy érdemeket, amelyeket az intézetnek szerény kezdetből ilyen hatalmas és virágzó polara emelése által szerzett; hangsúlyozta különösen abbéli főérdemét, hogy a külföldi pénzügyi piacokat a magyar címletek részére meghódította.

Beck Nándor meghatóltan köszöntö meg a részvényesek figyelmét.

Ezután az intézet tisztikara következett, élén Kun Ákos igazgatóval, aki lelkes hangon fejezte ki a tisztviselők hálálát és ragaszkodását, átadva azok nevében az ez alkalomra készült remek kivitelű bronzbizonylatot, amely onix alapon az elnök jól sikerült, allegorikus csoportokkal körülvelt domborművű arc-képét mutatja.

Majd az Agrár- és Járulékbank tisztikarának küldöttsége jelent meg, amelynek érzelmeit dr. Schöber Béla igazgató tolmácsolta.

Most a Magyar Jelzőloghitelbank igazgatósága került sorra, amelynek szónoka Kubinyi Árpád cs. és kir. kamarás volt, és amely értékes emléktárggyal lepte meg elnökét, míg az intézet felügyelő-bizottsága, amelyet szepesváraljai Sarbó Vilmos vezetett, díszes kiállítású feliratban örökítette meg a mai nap emlékét.

A tisztelők sorát az Agrárbank igazgatósága és felügyelő-bizottsága zárták be.

A nap folyamán a közélet számos kitünősége személyesen kereste fel az ünneplőt, akiehez táviratokban, átiratokban és levelekben a szerencsekívánások egész özöne érkezett pénzintézetektől és egyesektől, és pedig úgy belsőldről, mint Ausztriából, valamint a külföldről, különösen Német- és Franciaországból, Hollandiából, Belgiából és Svájcbanól.

A jubileum napját Beck Nándor lakásán adott estlebe zárta be, amelyen résztvettek Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter, Hieronymi Károly, Matkovits Sándor, gróf Dubsky Adolf titkos tanácsosok. László Leó udvari tanácsos, Minkus Jenő, Kubinyi Árpád, Sarbó Vilmos, dr. Bamberger Béla, Bernrieder János és a jubiléum családja. A lakomán számos felköszöntőt mondtak.

— **Egy kegyetlenkedő tiszt kintintése.** Báró Feilitsch kapitányt a bajor kormány nemrégiben elbocsátotta a hadsereg kötelékéből, mert ez a katonatiszt sok kegyetlenségét követett el Kínában. A kapitányt most Vilmos császár motu proprio fölvetve a porosz hadseregbe kapitányi ranggal és egyuttal kintintette a *vörös sarsend negyedik osztályú* jelvényével. A bajor közvélemény nagyon sokféleképpen kommentálja a császárnak ezt az elhatározását. Általában úgy fogják fel a kintintést, mintha Vilmos császár ezzel kritikát akart volna gyakorolni a „talán túlságosan humanus” bajor hadsereg felett.

— **A főváros ezer forintja.** A főváros egy ünnepi alkalomból, a király uralkodásának huszonöt- esztendősi jubileumán elhatározta, hogy minden három esztendőben ezer forinttal jutalmaz meg egy olyan magyar író, aki szépirodalommal foglalkozik. Az első ezer forintot ezéltöt négy évvel kellett volna kiadni és még ma se adták ki. Az történt, tudniillik, hogy a zsűri nem tudott megegyezni arra nézve, hogy ki legyen a jutalom. Gyulai Pára, Beöthy Zsoltra, Heltai Ferenc és Tolnay Lajosra volt bízva a döntés s négyen három író ajánlották megjutalmazásra. Kozma Andor, Benedek Elek és Endrődy Sándor. Most már a második zsűri is ülészik, az első ezer forint dolga pedig még mindig eldöntetlen. A tanács ma beszélte meg a díj dolgát s elhatározta, hogy a közgyűlés ülésére bizza azt, hogy ki legyen a díj a három egyformán tisztas nevű és érdemes író között. Ez után a határozat után válik aktuálissá annak a zsűrinek a munkája, amely a második ezer forint sorsa fölött ítélezkedik. Ennek a zsűrinek Heinrich Gusztáv, Berzevics Albert, Névay László és Heltai Ferenc a tagjai. Határozatot azonban nem hoznak addig, míg az első ezer forint sorsa el nem dől. Megeshetne, tudniillik az is, hogy ugyanannak ítélnék oda a második ezer forintot, aki a közgyűlés jóvoltából az első megkapja.

— **Apagyilkosság.** Szegzárdáról írják: *Sár-Szent-Lőrinc* községben Győry József tartalékos huszár összeveszett az édesatyjával, majd folytatni kezdte, úgy, hogy az öreg ember kezei között halt meg. Az apagyilkost Szegzárdára hozták és átadták az ügyészségnek.

— **Heléna királyné és a külpolitika.** Az olasz királynéről érdekes dolgokat mond el egy angol folyóirat. A fiatal királynét — amint a cikk mondja — Itália külpolitikáját tekintve nagyon kevése becsülik. Általában azt hiszik, hogy a királyné egész idejét gyermekével tölti, vagy pedig férjével vadászaton, kirándulásokon, ami semmi esetre sem találo. Itália ma tényleg Oroszország befolyása (?) alatt áll. A moszkovita ágensok napról-napra dolgoznak ott, hogy Itáliát elidegenítsék a hármasszövetségtől és a cár kormányának karjai közé kergessék. Nem szabad elfelejteni, hogy nemcsak szláv származás, hanem orthodox vallásu is. (Mikor Helénát elvette az olasz király, akkor a kath. hitre tért át.) Orosz befolyás alatt nevelkedett. Pérféjmenetele után is megmaradt a királyné moszkovita érzelmének. Nagyon jól tudja, hogy szülőhazája mily nagy hálával tartozik az orosz cárnak s teljesen atyja, a montenegrói fejedelem szellemében oleslekszik. Margit anyakirályné ezzel szemben német-érzelmi s egész törekvése, hogy menyé intrikáit és politikáját hátréba szorítsa. Innen van az elidegenedés Margit királyné és menyé között. Az anyakirályné német szellemben nevelkedett s fivére, a genai herceg, német hercegnőt bir feleségül. Feltehető, hogy Viktor Emánuel trónralépsége óta nem látogatta meg a berlini udvart s felesége befolyásának tudható az be, hogy Vilmos német császárral való összejevetele is elmaradt. De nemcsak az orosz udvarban vannak meg ezek az ellentétes érdekek, hanem még a nép körében is. A lakosság túlnyomó része ugyanis ellene van Heléna királyné politikájának.

— **A Groombridge.** Jön felénk a *Groombridge*, a rettenetes csillag. Csak hatodnagyszázezer méter sebességgel, másodpercenként kétszáz-negyven kilométerrel rohan a földnek, ami rettenetes sietés. S ez a rohanás egyenesen azt jelenti, hogy vége a világnak. A rémhír újra fel-támadt s mivel olyan férfiak mondják, akik nagyon járatosak az efféle dolgokban, tudniillik a kaliforniai Lick-observatórium igazgatói, tehát mindenkinek úgy kellene intéznie a dolgait, hogy amugy se örülhet mársokáig ennek a szép léte. Csak hogy van egy kis reményünk még. A fenyegető új csillagzatok, amelyekről eddig úgy volt, hogy egyenesen a föld szétrobantására küldötték őket a végzet, vagy meggondolták magukat és kitértek a nagy karambol elől, vagy szétpuhkan-tak a kellő időben, vagy a gázos halmazállapotba változva átújították magukon derék földünket. Ami egyébként a legujabb rémet illeti, főfedezői maguk se tudják, mennyire van ez idő szerint tőlünk. Bizonyára még jó messze.

— **Egy regény következményei.** *Diraison* francia tengerész-hadnagy keservesen szenved meg, hogy írói hajlandóságai is vannak s egy regényében éppen a tengerészisztek ellen fordult. Ezt a regényt, mint már megirtuk Olivier Seylon álneven írta s első következménye az volt, hogy *Diraison* hadnagyt lelokozták. Ez három héttel ezelőtt történt, de azóta *Diraison*nak még több baja is akadt. A tengerész-tisztikar nem érte be annyival, hogy a regényíró bajtársától megszabadult, több tengerésztiszt párbajra is hívta. Az első három párbaj szerencsésen mult el *Diraison*ra nézve s december 17-ikén még megsebesítette *Roubion* hejőshadnagyt. Mert *Diraison* hatalmas termetű, erős férfi és kitünő vívó. A negyedik párbajban azonban szerencsétlenül járt. Vele egyenlő ügyességű atlétával került szembe, *Dragonnal*, a tonkinai orosz konzul fiával, aki *Roubion* sógora. A párbaj a Grande Jatte szigetén ugyanazon a helyen történt, ahol Stamy Harry Alis újságíró párbajban megölték. A harmadik összecsapásnál *Diraison* három veszedelmes sebet kapott. Párbajainak sora ezzel még nem ért véget. Ha meggyógyul, meg kell vinnia az ötödik párbajt is.

— **Biró Lajos kiállítás.** *Biró* Lajos, a kiváló természetű, aki majdnem egy évtized óta kutatja Új-Guinea állat- és növényvilágát, hazatérően van. A jeles tudós *Szalay* Imréhez, a Nemzeti Múzeum igazgatójához levelet írt, amelyben jelzi, hogy már Szingapurban van, Malakka szigetén. Onnan Elő-Indiába, majd Oman tartományba megy, hogy magát a mérsékeltbb éghajlathoz hozzászoktassa. Egy pár hetet tölt Szociában s május végén érkezik meg Budapestre. Gazdag gyűjteménye azonban már itt van a Nemzeti Múzeumban és tanulmányozására előkelő külföldi tudósok járnak ide. *Szalay* igazgató a Múzeum száz éves jubileuma alkalmából külön kiállítás rendez a *Biró* által összegyűjtött értékes anyagból, melynek tudományos feldolgozását *Biró* maga fogja elvégezni.

— **Légihajó a Szaharán át.** A francia tudományos Akadémia egyik csoportját élénken foglalkoztatja *Deburcan* századosnak az a terve, hogy légihajón joga a Szaharán áthalolni. A százados, aki egyike a legkiválóbb katonai légihajósoknak, Gadesnél akar felszállni és reméli, hogy tizenkét nap alatt túl lesz a sivatagon. *Deburcan* ez alkalommal egy új, öleletes szerkezetet akar kipróbálni, amely egyrészt könnyítene a légihajót, másrészt automatikusan szabályozná annak emelkedését vagy alábbszállását.

— **A biblia.** A szeretet könyve a harc jelvényévé lett Görögországban. Dul a háborúság Athénben, mert egynéhány író és politikus azt az eszmét vetette fel, hogy a biblia fordítottassék le újkorabeli nyelvre, nem az irodalmira, hanem a mai görög nép beszélt. Azt mondják, hogy maga az udvar is pártolja ezt a vállalkozást és a pátriarka is beleegyezett. De a görög diákok hevesen ellenezték. Úteai tüntetésekre, majd valóságos harcra került a dolog s a bibliafordítás kérdésének nemcsak sebesültjei, de halottai is vannak már. A hivatalos fordítás eszméjét tehát abba kellett hagyni. Amde Görögországban szabadon terjesztette eddig ilyfajta kiadványait a brit bibliatársulat. A diákok most küldöttségeket menesztettek a miniszterekhez és a szerkesztőségekhez, hogy kieszközöljék a bibliafordítások elközbását. Ez azonban kivihetetlen, mert az angol bibliatársaság, amely a görögországi protestánsokat és orthodoxokat bibliai ellátja, figyelmeztette a kormányt, hogy az angol követ teljes védelmében részesítse a társulatot. Azonkívül a fordítók kiátkozásait is követelik, holott a király kijelentette, hogy ebben az esetben *acemmal leköszön és Olga királynéval együtt elhagyja az országot.* *Zaimis* miniszterelnök csaknem tehetetlen ezzel az agitációval szemben. A bibliafordítást ugyanis a diákok fontos nemzeti ügynek tekintik, göröcsösen ragaszkodnak az eddigi görög fordításhoz, amely eltér az orosz-orthodoxtól s a diákok ebben a különbségben zálogát látják a pánszláv áram ellen való küzdelem sikerének. A görög középnyugatis oly alacsony fokán áll a műveltségnek, hogy ha egy újabb bibliafordítás révén felkeltik figyelmüket az orosz-orthodox bibliamagyarizát iránt, úgy ezzel könnyen orosz, pánszláv törekvések is be lehetnek csempészni Görögországba. Így lett a régi bibliafordítás nemzeti védőpajzsává és a biblia — a béke és szeretet könyve — harci jelvényévé.

— **A borgo-prundi flóra.** Egy olvasónk ma, január másodikán, a borgo-prundi havasok aljáról egész gyűjteményét küldötte be azoknak a virágoknak, melyek kertjében nőnek. Valamennyi virág, ha csenevész is, magával hozta a friss és erős földszagot s nedves száraiban valóságos növényi erők élnek. A gyűjteményben legnagyobb részt tavaszi virágok, márciusi ibolyák, gyöngyvirág, szegű és primula van, mintha csak azt akarná velük bizonyítani a küldőjük, hogy a virágok között is vannak olyanok, mibe eltevesztik hivatásukat s megelőzik saját korukat. Az epibatásról és orgonalevelekről, melyek a gyűjteményben vannak, nem is szólnak. Ezek már nyári növények s egy egész századdal születtek előbb, mint kellett volna.

— **Mentőszolgálat automobilon.** A budapesti önkéntes mentőegyesület igazgató-választmányja elhatározta, hogy megkísérelje az automobilnak a mentőszolgálatba való bevonását. Egeelőre egy automobil próbaköznök meg, olyképpen, hogy csakis sürgős esetekben használják, ahol az első segítség esetleges elvázás következtében a lehető leggyorsabban kell nyújtani. Ilyen eseteknél a kezelő orvos automobilon egymagában előre megy és maga a mentőkocsi csak akkor követi, ha arra a beteg kórházba szállítására szükség van.

— **Matiné.** Az Egyetemek Kórházegyesülete és az Általános Egyetemi Segítő Egyesület e hónap 12-én matiné rendez a Royal-szálló nagytermében. A matiné közreműködőnek *Blaha* Lujza s *Bojár* Tereska, a Népszínház tagjai, *Török* Irma, a Nemzeti Színház tagja, *Browlik* Ferenc, az Operaház tagja, *Szeremi* Zoltán, a Vigaszínház tagja, továbbá dr. *Váradi* Antal, *Kozma* Andor, *Tarnay* Alajos és dr. *Hindly* Zoltán. Lesz azonkívül hegedűszóló *Habay* Jenőtől és két zongoraszóló *Bendiner* Nándortól. A matiné, amely délelőtti tízenegy órakor kezdődik, jegyek három koronáért kaphatók az egyesületek helyiségében (IV. Kaplony-utca 7., földszint 2.) délelőtti 8-tól 10-ig, délután 4-től 6-ig és a matiné napján a pénztárnál.

— **Lang Antal házasodik.** Az oberammergauer passziójátékokban nevezetes szerep jutott Lang Antalnak. Ő személyesíti Jézus Krisztust és pedig olyan jól, hogy a passziójátékok nagy hírenek lenntartásában neki is jelentős része van. Most nősül. Elveszi a falubeli kovácsmesternek, Rutz Jakabnak a lányát. Rutz kórusvezető a passziójátékokban, a lánya pedig a baloldali csoport szoprán énekesnője.

— **Letartóztatott kivándorlók.** December 30-án a rutkai vasuti állomáson a csendőrség tizenhat kivándorlót tartóztatott le, akik részint hamis utalvéllel, részint utalvél nélkül Amerika felé igyekeztek. Mindannyian Fogaraszól és Kisküküllő megyéből való oláh földművesek, köztük két fiatal hadkötelees legény és két száz leány is van. Találtak náluk 3500 korona készpénzt és husz-husz korona költséggel még aznap hazaküldték őket a vasuton.

— **Ingyenkenyér.** A kenyérszító boltok forgalma szerdán 12.10-0 adag volt. Ebből a Podmaniczky-utcai boltban 8262 adagot, az öbudai új kenyérszító boltban 3.448 adagot osztottak ki. Újabbán érkezett adományok: Dr. S. M., 20 korona, dr. Baok Frigyes 60 korona.

— **A Nobel-díjak eredete.** Néhány nappal ezelőtt döntött a svéd Nobel-bizottság a fölött, hogy az emberiség mely jövőinek juttassa a hatalmas Nobel-díjakat. Ezzel kapcsolatban *Vacarescu* Helén, a kitűnő román költőnő érdekes dolgokat mondott el egy párisi újságról arról, hogy mi vihette *Nobelt* e páratlanul nagy alapítvány eszméjére. *Vacarescu* kisasszony ezeket mondta az újságról:

— Szüleimmel Párisban voltam, ahol egy forró nyári délután a Bois de Boulogneban fagyaltoztunk. Asztalunknál néhány ismerős angol ember ült, akik megmutatták nekünk a szomszéd asztalok egyikénél ülő *Nobelt*. Jól szemügyre vettem azt az embert, aki minden idők legretentesebb romboló eszközeit találta föl, és nagyon örültem, amikor az angolok, akik *Nobelt* üdvözölték, azzal tértek vissza hozzánk, hogy *Nobel* szeretné, ha bemutatkozhatnánk nekünk. Milyen volt ez az ember? Már egészen beeseledett. A szerencsétlen embernek arvonásait nem láthattam, de hangja, magatartása, beszéde elárulta, hogy nagy szerencsésülte terhe nyomja. Meghalt a felesége. A milliárdos szegényebb volt, mint a szerencsés munkások között a legutolsó, mindent elvesztett, feleségét, akit imádozott és gyermekeit, akiket rajongva szeretett. Mindig ezeket siratta és hogy bánatát enyhítse, elhatározta, hogy csak jót fog tenni. A tudós szelíd lett, tele szánalommal és elhatározta, hogy az emberiséget legalább némileg kárpótolja a háború borzalmaival.

Fejébe vette tehát, hogy minden vagyonát, amelyet találmányával szerzett, az emberiség javára hagyja. Ez a Nobel-díjak eredete.

— **A közhírtággyaladás bacillusa.** Fontos és nagyjelentőségű írás edesztelt dr. *Colomb* Agost genfi orvos. Hosszas kísérletek után sikerült megállapítania, hogy az oly veszedelmes szemközti-hírtággyaladást egy bacillus okozza, amely más élőkre való átvitelével tovább terjeszti a kórt. Ez a fölfedezés nem egészen új, de bizonyítottan csak most látjuk. Dr. *Colomb* kilenvenhét olyan kísérlet eredményét adja közre, amelyek megdöbbentően konstatálhatta a bacillusok jelenlétét. A párisi orvosi akadémia abban a vitában, amely e kérdésben megindult egész ellentétes állásponton van, s épp ezért fontos dr. *Colomb*nak a fölfedezése. Ugyanerre a megállapításra jutott ebben dr. *Redden* bonni orvos is. A kísérletek beigazolták, hogy a beoltások fertőző erejűek. A bacillusok meglehetősen szívósak és a világgóság behatásának is ellentátnak. A bacillusos nyáladéknak törülközőkre és zsebkendőkre való ragadása könnyű terjesztője a bálnak.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesületének segítőalap-igazgatóságának ma délután *Hoitsy* Pál elnökele alatt ülést tartott. Az igazgatóság mai ülésén *Csikay* Lajos alelnök előterjesztésére 600 korona segélykölcsönt és 200 korona segítséget szavazott meg. *Szatmári* Mór lőtiárkai reálrész alapja pedig több folyóígyet intézett el.

— **Miss Stone — szabadságban.** A szófiai *Szvet* című lap azt újságolja ma, hogy Miss *Ellen Stone*-t, az amerikai hittérítőnőt, kit hosszú netek óta tartottak fogságban, a rablók szabadon bocsátották. A hír sokkal váraianabbul érkezik, semhogy kétség ne férhetne hozzá. Miss *Stoner* különben a multkor azt is híresztelték már, hogy a rablók — a miatt való dühükben, hogy a remélt váltságpénzt meg nem kapták — meggyilkolták, ami, szerencsére, nem bizonyult valósnak.

— **Jóteköny adományok.** Egy jószívű családapa, aki nevét nem akarja megemlíteni, 2 koronát küldött hozzánk a következő kegyes sorok kíséretében:

A kis *Ernő* flam kislalibazta az ünnep előtti lapból, hogy még 3000 gyermek éhezik s azt az ajánlatot tette, hogy a *Jézuska* ne hozzon neki semmi játékokat hanem az árát inkább a szegény gyermekeknek engedje át. Így ő semmi játékot sem kapott. Én pedig azt a kérést intéztem a tek. szerkesztőséghez, hogy sziveskedjék az érdekelteknak eljuttatni adományomat.

A Meisel-féle kézimunka-iskola (Budapest) 10 koronás adományát ezek a helyes sorok magyarázzák:

A postán küldött 10 koronát igen kérjük az ingyen tejesbolthoz juttatni, mely összeget úgy gyűjtöttük tanulóitársaim közt, hogy minden kiértett idegen szóbort 2 fillér büntetést fizetünk. A tek. szerkesztőség közbenjárásait köszönjük: A Meisel-féle kézimunka-iskola növendékei.

Brüll Antáné (Pusztá Torna-Csákvár) 4 koronát küldött a tejesbolt javára, adományát kártyázó vendégei nyereségképpen gyűjtötte. — *Wolf* Mariska (Vár-Palota) 15 korona 70 fillért küldött a tejesbolt javára egy eddig még be nem érkezett levélben ígért magyarázattal. — *Szilveszter* cigányasszony néven 3 korona 10 fillért kaptunk, ezt a Podmaniczky-utcai kenyeresboltunk küldjük. — A szives adományokat rendeltetési helyükre juttatjuk.

— **Pierre Lott Walderseénál.** A híres francia író, *Pierre Lott*, aki a mellett tengerésztszát, kínai naplójegyzeteiből ismét 2-iki kelettel leírja, hogy meg volt hiva Walderseé tábornagyhoz reggelire. A palota egyik részében, amelyet a lángok megkíméltek, van egy mozaikok terem, ott terítették Walderseének és vezérkarának.

— **Eletemben először történt** — írja *Pierre Lott* — hogy német tisztekkel egy asztalnál ültem és az a szorongó érzés, hogy mint vendég legyek közöttük, váratlanul lepett meg... Ah, azok a harminc év előtt való események!... Milyen sajátos volt nekem az a rémes esztendő!... Ő, az az 1870-iki hosszú esztendő, amikor egy rossz kis hajóval a porosz partokon cirkáltam. Én, aki akkor csaknem gyerek voltam még, ott örökdiem lenn a magasban, a hideg árbookosárban s a fekete látóhatáron gyakran pillantottam meg a „König Wilhelm” szilveszterét, amely üldözött bennünket és nekünk mindig ki kellett kerülnünk, miközben gránátjai néha oit buktak le mögöttünk a jégárvány vízben... Aztán a kétségbeesésünk, hogy ezen a tengeren azt a haszontalan szerepet kell betöltenünk!... Mindent csak nagyon későn tudtunk meg, mivel valami újságot csak ritkán kaptunk azokban a szomorú levélborítékokban, amelyek olyan reszketve bontottunk fel... És minden veszteségre és a német borzalmasságok olvastára az a kisső gyermekes düh a lelkiünkben és a fogadalom, amit egymásnak tettünk, hogy semmit se felejtünk el!... Mindez lejtámadt bennem, amikor az ebédőterem ajtajához értem, még mielőtt a küszöböt átléptem volna, már csak a porosz sisakok látára is. És kedvem lett volna visszataradni... Aztán belépek és minden eltűnik mint valami homályos álom. Ahogy azok az emberek fogadtak, ahogy velem kezelt szorítottak és barátságosan mosolyogtak, egy pillanatra feledést hozott, legalább pillanatnyi feledést... Aztán úgy látszik, hogy nincs meg közöttük és közöttünk az a bizonyos faji ellenszenv, amely a háborús gyűlöletnél is nagyobb. A reggeli alatt titokzatos dallamok esendünek meg a *Lohengrin*-ből a katonazenekaruktól abban a teremben, amely a gonghoz és fuvolához van hozzászokva. A leherhaju tábornagy mellett ülök és mint mindannyian, akiknek szerencsésük volt összekerülni vele, érzem az ő kiváló lényének, az ő jószágának és jóakarátának a varázsát.

— **Harmincöt év.** A magyar királyi államasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztálya december 31-én ünnepelte a szakosztály vezetőnökének, *Belházy* Sándor főlelgyveleinek 35 éves szolgálati jubileumát. A köztszerteleiben álló szakérteit hivatalnokai ovációban részesítették és az alkalommal művészleg kiállított díszes feliratot és emléktárgyat nyújtottak át az ünnepeltnek.

— **Bombamerénylet Oroszországban.** *Pétervárról* jelentik, hogy a kievi kormányzósági palota nagy udvarában épp akkor robbant tel egy bomba a vendégekkal telt szalon erkélye alatt, amikor bent a mulatozás és a jókedv tetőitokát érte el. A vendégeket iszonyu rémület fogta el, sokan a jelenlévő hölgyek közül elájultak, mások pedig az utcára menekültek. A robbanás ereje a palotának összes udvarra nyíló ablakait betörtte és a falakat is erősen megrongálta, más kárt azonban nem tett. A bomba fém-alakrészeit a rendőrök az udvaron szétszórvva találták. Sejtik, hogy a merénylet a diákok bosszuműve volt a rendszabályok miatt, amelyeket ellenük kibocsátottak. Az éj folyamán tizenöt diákot letartóztattak, de utóbb a kormányzó-nagyherceg közbenjárására ismét szabadon bocsátották őket.

— **Öngyilkos hadnagy.** *Páparól* táviratozzák, hogy *Imrik* Odön szabadságot állományban levő mén-telepi hadnagy tegnap délelőtt föbe lötte magát s rögönn meghalt. *Imrik* jegyese volt egy pápai fiatal özvegynek. Hírlik, hogy utóbbi időben elhidegülés állt be közöttük és ez vitte a végzetes lépésre.

— **Letartóztatott család.** A rendőrség ma letartóztatott egy *Zwickl* József nevű, szonoki születésű 39 éves embert, aki a fővárosból örökre ki van tiltva s lopásért, csalásért, sikkasztásért nyolc és fél évi börtönrre volt büntetve. *Radies* György álnév alatt lakott a fővárosban, foglalkozására nézve szabó, portás, földműves, napszámos, kocsis és bádogos-segéd. Főjüvedelmi forrása azonban a család és lopás. Most is több gaztelt bizonyult rá. Így Szolnokon betört *Cseh-meister* József kereskedőhöz, lopott *Horváth* Károlyné született *Nyáry* Teréz napszámosnőtól és *Radies* György nevű munkástól. Atrikérték az ügyészséghez.

— **Villamos elgázolás.** *Takács* Imre, a Városi Villamos Vasut Társaság 0-ik számú kocsijának vezetője, ma délután a József-körút 33-ik számú ház előtt kocsijával elütött egy tíz évesnek látszó fiút, akit eszméletlen állapotban vittek a Rökus-kórházba. A rendőrség a kocsivezető ellen megindította a vizsgálatot.

— **Szilveszter-est.** A Ferenovárosi Polgári Kör, mely *Csigler* Győző műegyetemi tanár vezetése alatt a jótekönyösöket is kultiválja s népkönyvtárában épp holnap rendez jótékony ünnepséget — *Szilveszter* estjén az idén is megtartotta szokott fényes mulatógát, melyre a kerület társas életének színe java gyűlt egybe. A tombolával egybekötött tánomulatság reggelig tartott s még hat órákor is lankadatlan jókedvben volt együtt a társaság. A jelen voltak közül fölemlíthetjük a következőket. *Asszonyok*: *Vajda* Károlyné, *Banovits* Józsefné, *Borbély* Vidorné *Römer* Károlyné, *Fái* Béláné, *Schuller* Józsefné, *Blazsejovszki* Károlyné, *Szilvássy* Lászlóné, *dr. Springer* Ferencné, *dr. Melly* Béláné, *Leányok*: *Vajda* Ilonka, *Römer* Karola, *Fái* Lenke, *Schuller* Jolán.

— **Házasság.** *Kardos* Izsó, a Pécsi Irodalmi-és Könyvnyomdai Részvénytársaság könyvvezetője eljegyezte *Tórtst* Malvin kisasszonyt *Kerka*-*Szt.*-*Miklósról*.

— **A női öltözködés reformja.** Párisban bizonyos komolysággal szerveződik a női toalett tulajásai ellen támadt mozgalom. Különös ugyan, hogy Párisban, a divat főműhelyében él meg az irányzat s még csudálatosabb, hogy egy divatújság, a *La Nouvelle Mode* is melléje szegődött, de tagadhatatlan, hogy a haro újabb időben élénken folyik. Az emittett divatújság extravagáns toalettek, szörny-kalapok, képtelen irizurák illusztrációi mellett beszámoló egy fiatal orvosnak a felolvasásáról, amely a női divat örütséget ostorozza és a kérdéssel történelmi aapon foglalkozik. Vetített képekkel előformálódott gyomrok, elnyomorodott beleket, összehúzó, rettenetes alakú sziveket mutatott be. A felolvasó legsúlyosabb panasza pedig az hogy ezekből az előformálódásokból nemcsak a nőknek, hanem az utódoknak is keserves bajuk támad és ilyen módon az emberi faj folytatás degenerátódása következetesen halad. A mérések, amelyek a régi gallokk és a modern iranciák koponyáján végeztek, arra az eredményre vezettek, hogy az agyvelő ürege a mai iranciánál ugy össze van töpörödve, hogy csoda, hogy egy szemernyi értelme van némely iranciának. Ennek pedig a súlyos kalapok, lejtőkös parókák és hamis hajak viselése az oka. A sok szoknya, krinolin, círa uszályok hordása a lábat rontják, a magas-sarku cipők is hozzájárultak ahhoz, hogy a párisi nők csontváza nem hasonlít semmiképpen sem *Diana* csontvázához. Ostorozta a fiatal orvos a civilizáltatlan népek asszonyait, akik a hajukat összeragasztják és ezer ágba fonják, az ókori nőket, akik hajukat vérrrel festették, az indus nőket, akik az ékszerök súlya alatt összeroskadtak. Még az orleansi szűz sem kerüli el a megrovást, amiért páncélya alatt aranyszövedtől való tunikát viselt, amely még hozzá egészen fölöslegesen latotával volt beébeve. És ekkor tért rá az emberi faj épségének legnagyobb veszedelmére, a *fűzőre*. *Tudor* Máriát XII. Lajos feleségét mondják az első asszonynak, aki fűzőt viselt. Őt utánozta a szép *Margot*, *Gabrielle d'Estrees*, korának legszebb asszonya, évekig tátong sebeket viselt testén, amelyet vaspáncólja saanyagotól meg így. XIII. *Henrik* udvarának hölgyei kis lábakon jártak és apródok karjára támaszkodtak, hogy egyensúlyukat el ne veszítsék. A rokokó-világban a lejt terhelték meg esztelenül, de erősen fűzték a nők a derekukat is, míg *Jean Jaques Rousseau* nem bocsátotta ki intő szótát. Akkor következtek az ókor öltözékei és kothurnusa, s abból az időből valók a legszebb női arcképek, amelyeket a művészet produkált. I. *Napoleon* második felesége, *Maria Luiza*, hogy a hizás ellen védekezék, 1812-ben ismét visszapártolt a fűzőhöz. Azóta újra tart ellene a küzdelem, s a felolvasó orvos tudósokat, művészeket és főként a nagy szabócegekét akarja felszólítani, hogy szövetkezzenek a női öltözködés alapos reformálásával az emberi faj regenerálására.

— **Halálozás.** *Westerheimbi Wettstein* József nyugalmazott m. kir. pénzügyminiszteri tanácsos 82 éves korában meghalt. Temetése január 3-ikán délután 4/4 órákor lesz az Országház-utca 4. szám alatti gyász-házból.

— **Betörés egy községházába.** *Bobró* község pénztárszobájának a falát *Szilveszter* éjelen betörték és közel 4000 koronát raboltak el eddig ismeretlen tettesek. A pénz nagyobbreszt adóban lolyt be. Több gyanus embert letartóztattak.

— **Gyilkos hozományvadász.** *Janicsék* Ferenó bécsi munkás, aki öt gyermeket atya, egy *Jykd* Anasztázia nevű cseledeleányának megígérte, hogy feleségül veszi, ha van 400 korona hozománya. A leány erre *Znaimba* utazott völegényével, hogy szüleitől elkérje a hozományát. Mikor *Janicsék*nek értésére adták, hogy a 400 koronát már elküldötték neki Bécsbe postán, a völegény a víz partjára csalta menyasszonyát és a folyóba taszította. A leány azonban szerencsésesen megmenekült és följelentette völegényét. *Janicsék*ek, akit azzal gyanusít a rendőrség, hogy több leányt fosztott már ki és aztán ellette őket láb alól, letartóztatták.

— **Tűz egy hajón.** *Toulonból* jelentik, hogy a *Souverain* hajón, mely a gyarmati csapatoknak kaszárnyául szolgál, tűz ütött ki. A hajót kikormányozták a nyílt tengerre, hogy ott elsüllyesszék.

— **Vigyázatlanágból halál.** *Topor Samuné*, született *Hornják* Karola napszámosnő ma délután *Zsigmond* nevű 11 hónapos fiával látogatába ment *Rektoács* Ferencné noví rokonához a Maglódi-ut 17-ik szám alá. A kis gyereket letette a földre s ez egy kosárhoz osztozott, amelyből kivett egy szublimát-pasztellát s azt megette. A kis gyerek rosszul lett s mire orvosi segítség érkezett, meghalt. Holttestét az orvostani intézetbe vitték. A gondatlan anya ellen megindították a vizsgálatot.

— **Halálós verekedés.** Pozsonyban az éjszaka két legény összeveszett egy *Kovács József* nevű utas-katonával egy leány miatt. Dulakodásra került a dolog és a két legény agyonszúrta a katonát. A gyilkosokat letartóztatták.

— **A betörő kutyája.** A rendőrséget tegnap egy betörő nyomára vezette egy kutya. A letartóztatott betörő, *Vámházi János* tegnapelőtti éjszaka Újpesten tört be és magával vitte a kutyáját. A kutya valahogy eltévedt az udvarban s reggelre a megkározosított háznép ráakadt a kutyára. A rendőrök helyes ülettel zsinort kötöttek a kutya nyakára, amely végül hazavezette a rendőröket a gazdájához. Az áruló kutya gazdája eleinte tagadni kezdett a rendőrségnél, ma aztán örülséget szimulált s este beszállították a lipótmezei tébolydába megfigyelés végett.

— **Rendőri hírek.** *Varga János* 37 éves napszámos tegnap este összeveszett *Katona Erzsébet* 24 éves tündös napszámosnővel. akivel közös háztartásban él s veszekedés közben *Varga* leharapta a kedvese orrát. — *Nikora* La os gépész *Váci-utca* 80. szám alatt lévő lakásán álkulcsos betörők jártak s 400 koronára készpénzt és 380 koronát érő aranyeműt elloptak. — *Kovács* Balázs orozai születésű 45 éves utas-seprőt *Krajczár József* szénszállító kocsijával elütötte. A súlyosan sebesült a Rókusba vittek. — *Székely* Gábor 34 éves közműves a *Baross-utca* 48. sz. előtt a villamos előtt akart átszaladni. A kocsi azonban elütötte. A Rókusba vitték.

Oh Sarah!

— *Erkeljelenet.* —

Sarah Bernhardt szerelmes *Walsin Esterházy* őrnagyba és ha az őrnagyot a francia beszállításra rehabilitálják, akár feleségül is megy hozzá.

Szín: *Sarah* kertje. *Walsin* jó.

Walsin *Romeo*:

Sebhelyt gúnyol, kinek nem volt sebe!

(*Sarah* *Julia* fenn egy ablakban megjelenik.)

De csit! Mi fény tör át az ablakon?

Napkelte az és *Sarah*, ah! a nap.

Szó! Mit se hallok. Oh, de mit tesz az:

Szeme beszél, hadd telek real.

Ni, hogy boocsátja arcát kis kezére.

Oh, bár lehetnék keztyű e kezen,

Hogy arcát érinthetném . . .

Sarah *Julia*:

Ah!

Walsin *Romeo*:

Beszél!

Sarah *Julia*:

Oh *Walsin*om, mért vagy te *Walsin*, oh!

Tagadd meg multad, lökjed el neved,

Ne légy *Walsin* s én híveddé lezak.

Walsin *Romeo*:

Feleljél el édes a *Dreyfus* ügyet!

Mit bánod szívem, hogy *Walsin* nevem.

Mi az *Walsin*? Se kéz, se láb, se kar,

Sem arc, sem ember semmi része nem.

Lesz más nevem. Oh, de mi a név?

Mit rózsának hívunk, nevezzük azt

Akárhogy: olyan illatos narad.

Igy *Walsin* is, ha nem von *Walsin* is

Megtartaná dicső tőkélyeit . . .

Sarah *Julia*:

Mikép jövél, mondd meg s miéért ide.

Magas a kertial, azt megmászni nehéz.

Walsin *Romeo*:

Serelem szárnyán röpültem át e falt.

Sarah *Julia*:

Megvallom, édes *Walsin*om, nagyon nyájas

Vagyok s ezért könnyelműnek

Tartasz talán. De őrnagy, higgy nekem.

Azért boocsádj meg s ne tula, donisd

Könnyelműségnek vallomáomat,

Mig a setét éj így elárula!

De menj, fiam . . . Jó éjt. Oly szeliden
S oly édesen pihenj, mint itt szívem.

Walsin *Romeo*:

Hát elboocsátsz ily üres kézzel im?

Sarah *Julia*:

Mit vársz szerelmünk első éjjelin?

Walsin *Romeo*:

A hozományod eskümért cserébe.

Sarah *Julia*:

Hisz azt megadtam, mielőtt kívántad

S megint szeretném: volna birtokomban!

Walsin *Romeo*:

Szeretnéd visszavenni s miéért, szívem?

Sarah *Julia*:

Hogy birjam s újra adhassam neked.

(A dada benn *Sarah*t szólítja.)

Megyek dadám! *Walsinka*, légy hívem.

Mint egy husz éves rózsza, ah! olyan vagyok

S először dobban szívért ma szívem.

Tudom, te hű, derék vagy *Walsin*om,

A dosszié nem ejt foltot te rád . . .

Szeretlek ah! és ez nekem elég.

Walsin *Romeo*:

Húsz éves, drága rózsaszál,

Az őrnagy ah! nem csalt oh! még soha,

Imádlak oh! . . . a hozományod ah!

Elbűvölt, mint csodálatos szemed.

A hadseregre, rangomra, nevemre

Ah! *Sarah* oh! *Szivünkre* esküszöm,

Hogy hozzád mindörökké hív leszek.

Sarah *Julia*:

Jó éjszakát! Ha szándékok komoly,

Szilárd szerelmed s házasság a célod,

S rehabilitál a becsületbőr,

Szép *Walsin*om én a tied leszek! . . . (El.)

Walsin *Romeo*:

Úgy érezem, újból lesz pénz zsebemben! (Érzelmesen.)

Pihenjen álom szemeid szelid

Pillán, édes puha bekleben bék'!

Ha én, ily ágyon, álom s bék' lehetnék.

W. Sh.

Irodalom a városházán.

— *Jelenet.* —

(A fővárosi tanács elhatározta, hogy a *Ferenc József* jubileumi díjat, miután az első zsűri nem tudott megállapodásra jutni, a közgyűlés fogja valamelyik írónak odaítélni.)

Egy városatyja: Mennyi az a díj?

A másik: Ezer forint.

As egyik: És miért?

A másik: Mit miért?

As egyik: Miért van ez az ezer forint? Miért kapják ezt a sok pénzt? Ki kapja ezt a sok pénzt?

A másik: Egy író.

As egyik: Egy író? Mi az?

A másik: Aki könyveket ír.

As egyik: Hogyan? Leírja valahonnan?

A másik: Dehogyan . . .

As egyik: Hát diktandóra ír?

A másik: Nem.

As egyik: Hát hogyan írja? Valahogy csak kell írni! Vagy van egy könyv az ember előtt, vagy diktál neki valaki.

A másik: Éppen az a különös, hogy az író fejből ír.

As egyik: Fejből csak levelet ír az ember.

A másik: Az író egész könyvet fejből ír. Előbb gondolkozik egy kicsit, kitalál valamit, aztán leírja. Másnap megint gondolkozik egy kicsit, megint kitalál valamit és hozzáírja ahhoz, amit tegnap kitalált. Így csinálja ezt egészen addig, amíg tele van vele egy könyv.

As egyik: Na ez nagy marhaság lehet.

A másik: Néha az, néha nem az.

As egyik: És megél ebből?

A másik: Meg. Előbb kinyomtatja a könyvet, aztán eladja.

As egyik: Hát nyomtatni is tud?

A másik: Nem. A nyomdász nyomtatja.

As egyik: Hiszen ezért kár! Ki se kellene nyomtatni, csak úgy az írást köcsönölni mindenkinék.

A másik: Azt is lehetne.

As egyik: Nekem tetszik ez az egész. Én is fogok egy könyvet írni. Az nagy heoo lenet. (Gondolkozik.) Furcsa, hogy éppen most, amikor könyvet akarok írni, nem tudok kitalálni semmit . . .

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **A megrendelések gyűjtése.** A törvényhozás tavaly szigorúan megtűtötte a megrendelések gyűjtését. Több iparos és kereskedő úgy akarja kijátszani a törvény rendelkezését, hogy iparigazolványt vált s néhány napra vagy hétre helyiséget bérel, hogy üzletének állandó színezetet adjon. A kereskedelmi miniszter ma felhívta az iparhatóságokat, hogy vigyázzanak az iparigazolvány kiadásakor, figyeljenek arra is, hogy az illető hol jelentette be a telepét s ha azt látják, hogy az illető szállodában vagy más ideiglenes helyen telepedik le s csak megrendeléseket gyűjt, a legszigorúbban büntessék meg.

(*) **A közgazdasági és közlelmezési bizottság** ma délután ülést tartott. Szóba került az 1902 évi március végével lejáró javadalmi bérlet további értékesítésének a kérdése. Az ügyosztály azt javasolja, hogy a főváros a javadalmi bérletet vegye házalogs kezelésbe egy évre. Ezzel ellentétben *Fenyvessy* *Adolf* azt az indítványt tette, hogy a bérletre hirdessenek árverést s csakis sikerültség esetén térjenek át a házi kezelésre. A bizottság *Fenyvessy* indítványát egyhangulag elfogadta.

Abban az ügyben, hogy a székesfővárosi új sertés-közvágóhidon levágot sertések után járó fogysztási adó fizetése milyen módon történjék, a pénzügyminiszter január hónapban anketét hívott össze. Mielőtt azonban ez megtörténnék, meg kívánta hallgatni az illetékes fórumokat.

A hentes-ipartestület már foglalkozott a kérdéssel s abban állapodott meg, hogy rájuk nézve az lenne kivanatos, ha az adót a vámnál fizethetnék. Nehogy azonban az összes forgalom a soroksári vámnál koncentrálódjék, azt javasolják, hogy ország meg a forgalmat akként, hogy a Mester-utca sarkánál bók-vámost állítsanak vagy pénzügyőri kirendeltséget tegyenek.

Az ügyosztályt azt a javaslatot teszi, hogy költségkímélés szempontjából a leült sertések után a közvágóhid területén fizessék az adót; a fizetés módja és a leült sertések behozatalának a kérdése későbbi elintézésre tartozik. A bizottság ma egyhangulag elfogadta az ügyosztályi javaslatát.

(*) **A fővárosi segédhivatalok.** A fővárosi újonnan fölállított tanácsai segédhivatalokra szervezett állásokat a tanács a múlt évi december hónap 5-ikén és 7-ikén tartott üléseiben betűtötte. Ennek alapján most *Halmos* *János* polgármester intézkedett a személyzet beosztása és az ezzel kapcsolatosan szükséges váltó áthelyezések iránt. A polgármesternek idevonatkozó rendelkezései az 1902. évi január hónap elsején léptek hatályba.

Főhiv a polgármester az újonnan beosztott, illetőleg áthelyezett alkalmazottakat, hogy új hivatali-főnököknél azonnal jelentkezzenek s a működésüket kezdjék meg. Annak a reményének ad kitéjezést, hogy a beosztott személyzetnek a vezetésre, valamint a végrehajtásra hivatott minden tagja teljes mértékben meg fog lelni a bizalomnak, amely a hatóság részéről iránta nyilvánult s lankadatlan munkássággal azon tesz, hogy a központi segédhivatalhoz mint új intézményhez tűzött remények minden tekintetben megvalósuljanak.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Elektra.** Amíg a szomszédban a magyar ciklus győzelmesen indul száznapos útjára: a nemzeti színpadon egy klasszikus görög tragédiában ünnepel a magyar génius. *Elektra* a magyar ciklusba fölvenni nem lehetne, de amit ebben a szolokleszi remekben *Jászai* *Maritól* látunk, az a magyar nyelvnek, a magyar zseninek, a magyar művészetnek legényesebb diadala. Mi alkalmasabb a magyar sovinizmus fölkelésére és táplálására, mint egy ilyen bejezett, nagyszerű ábrázolásnak a szemlélete? Mi erősíti meg bennünk jobban azt a hitet, hogy a magyar szellem tud versenyezni a kultúra magas fokán álló nemzetek szellemével, mint egy ilyen hatalmas alkotás? Itt nem kell hazafias önmegtakadást gyakorolnunk, nem kell szimpatikus dédelgetéssel kisebb méretekre leszállnunk, hogy a magunkét szeressük, védjük és becsüljük az idegen előnyök túlyomósága ellenében. *Jászai* *Elektra* az abszolút versenyképesség. A legszigorúbb összehasonlítás alapján, a legmagasabb mérték alkalmazásával mondhatjuk, hogy ennél igazabb, nagyobb, művészibb alkotás a világ semmitéle híres színpadán nem látható. Ezt az *Elektra*t a nemzeti érzés önzésének egész bensőségével valljuk a magunkénak; másfelől pedig szeretnők kiküldeni Európának és Amerikának minden kulturális centrumába, hogy ütközzék meg az idegen szellemmel és tegyen tanúságot a magyar élel lángjáról, a magyar ész imponáló erejéről. — A mai előadásban *Jászai* *Mari* játéka közben váltakozott a mély elragadtatás és a lekesedő viharos kitörése. S a nagy művész, aki fáradság nélkül játszottá végig a roppant szerepet, abban sem fáradt el, hogy a közönség tüntető tetszését minden felvonás után hálás köszönnel viszonozza. A tragédia papnjének

Mihályfi, Hegyesi Mari, Szacsavay, Fáy Szeréna, Paulainé s több más kisebb szereplő segédkezett, teljes odaadással és sikerrel. (d. e.)

**** Operaház.** A mai est ismét felébresztette bennünk Perotti emléket! A próblát került színe, hosszú idő óta először az idén, — bezeg nem szorult le a műsorról Meyerbeernek ez a pompázatos dalműve, amikor címszerében Perotti ragyogtatta csodás művészetét és tündöklő felső kvintjét, amelynek érzéki hatalma olyan pompásan juttatta érvényre ezt az érzéki muzsikát. A mai est érdekessége Éder Berta kisasszony első fellépése volt, aki Fides nehéz szerepben mutatta be magát a közönségnek. Ugy tudjuk, hogy Éder kisasszony egyidejűleg tagja volt a wiesbadeni színháznak, majd Milánóban folytatta tanulmányait, legutóbb pedig üdvöndöke volt Merli Quirinának, a jeles olasz énektárnak, akinek brilláns módszerét már gyakran volt alkalmunk dicsérni úgy a hangképzés, mint a technika dolgában. Ennek a kitünő iskolának diésére teret vállik Éder kisasszony, akinek terjedelmes és szép alt-színzetű mezzo-sopránja meglepő sikerrel bízkozott meg ezzel a nehéz énekszereppel az eredeti fekvésben. Előadását distingvált izlés és átható értelmesség jellemzi, éppen úgy, mint színészi ábrázolását, amely fával maradt a csalogató színelhasogatástól. Frázisai világosak, épek, lélekzötvele kitünő, szüvegkijelése érthető és még az első fellépéssel járó izgalom se foszthatta meg alakítását bensőségétől. Az énekesnőt nagyon melegen fogadta a közönség. — A címszerepet a jó Broulik énekelte, akiről nem szívesen mondok kellemetlen, bár elbirná, mert vajmi kevés a dolga, amióta Burrián csaknem az egész Wagner-műsört magára vállalta. De nem szép, hogy az, akit ily kevéssé írásztanak abból a munkából, ami rámaradt, még kevesebbet esként. Mit szólna a jó Broulik, ha az ő gázsijával ekként bána a műintézet?! Szabad idejében, amely csaknem mindennap huszonnégy órát jelent, valóban már megianulhatta volna magyarul Leydeni János szerepét, avagy talán magyarul énekelte ma? Akkor engedelmet. A jó Broulik továbbá nagyon szépeyesen bának az organumával: ha szólót énekel, présél és erőlködik, ami árt az ő egészségének és a mi izlésünknek, — de mihelyt ensembelben kellene énekelnie hangtalanul tája ki a száját, sőt kvartettből teroettét is csinál, ami aztán már tulságos enyszeretet a jó Brouliktól. Más munkabeosztást kérünk, hadd álljon helyre az egyensúly. A többi szereposztás a régi volt, de most már az énekarhoz volna egy komoly szavunk. Az újv alkalmából összes óhajai teljesülésbe mentek, mi is támogattuk, most már feleljen meg ő is a közönség jogos kívánalmának. A kórus énekproduktiói feltétlen elismerésre méltók, de a mód, ahogy a cselekvésben részt vesz, hihetetlenül kezdetes. Estérori-estére másként rubázkodik dalárda, minden élet és mozgás nélkül, akárhányan terde parokával, rosszul kifestve, sőt testék nélkül is jönnek ki, tömegjelenei pedig számalmasak. Nem ritkák az olyan lovagok se, akiknek vezetékből kilóg a gombalban manzséta. Akárhány-szor az énekar lojtja el a közönség illuzióit. Továbbá hulljon le a bajusz, amely akárhány-szor aljában áll a stilszerű maszknak. (G—ly)

**** A kegyelemkenyér.** A Nemzeti Színház legközelebbi idegen ujdonsága Turgenyevnek A kegyelemkenyér című darabja lesz, melyet Barabás Ábel fordított magyarra. A főszerepet, melyet Zaccaninak és Novellinek leghíresebb alakításai közé tartozik, Gál Gyula fogja játszani.

**** A Népszínház bemutatója.** Gaston Serpette operettjéből. Adam és Éva-ból, javában folynak a próbák teljes zene-, ének- és táncokkal. A női főszerepet, Évát, ki a második felvonásban mint Éva római rabnő és s harmadikban mint Evette Guilbert modern színésznő és táncosnő szerepel, Kury Klára játssza. Adamot (a második felvonásban Adamus római nemes, a harmadikban Saint-Adam szeccszóios festő) Szirmai Imre; Lucifert (báró Sataniel név alatt) Németh József; Asmódit (Narcisse) Harmat Ilona, Adramaleket (Gladiator és Benjamin) Kovács Mihály; Cynthiát Bojár Teruska, Rosalbat Rózsa Giza játssza. Az operett, mint értesülünk, jövő szerdán kerül bemutatásra.

**** Vendégszereplés a Magyar Színházban.** Louis Gannes bájos zenéjű operettjében, a Csepvirágokban Pingouin szerepét holnapotól, péntektől kezdve néhány napon át Gáthy Kálmán a kassai Nemzeti Színház széphangú tagja fogja énekelni. A vendégművészt igen jó hír előzi meg. Egyuttal megenlittjük, hogy vasárnap este a műsorra tűzött Csepvirágok helyett a Vesztaaszúkek kerülnek színe.

**** Előre a Népszínházról.** Holnap és holnapután, pénteken és szombaton a Népszínházban a Katalin kerül színe 38-adszor és 39-edszer. A holnap előadásán Germain hadnagy szerepét Kury Klára, Katalin órnő szerepét Zilahy S. Vilma asszony játssza. — Vasárnap délután Bálint Dezső látványos

színműve, Milliók a hó alatt kerül színe Edith szerepében Bojár Teruskával, Briggs detektívét Szirmai, Katát Kápolnai Irén, a három betörőt Szabó, Tollagi és Kovács játszzák. Este a Kurucsfang kerül színe Blaha Lujza asszonnyal.

**** Mikor Mädernek tussot huznak...** Az Operaházban mostanság serényen folynak a próbák Csajkóvszky: Anegjéjéből, amely a műintézetnek legközelebbi ujdonsága lesz. Ma délelőtt is próbára gyült össze a zenekar a sötét színházban, csak a pulpitusokon égnek a lámpák, Mäder eloglajja helyét az emelvényen és megadja a jelt... A zenekar játszik, most rövid pauza van, amely után a hegedűk következnek pianiszimóban... A dirigens megadja a jelt, — de mi történik?! A pianissimo helyett pokoli lárna, az összes hangszerek fortissimóban felzudulnak, reszket belő az egész Operaház és Mäder izgatottságtól sápadtan, megrögtülve hanyaltik vissza a székébe és mint az üldözött vad tekint maga körül.

— Mégis csak kitört a forradalom, — gondolta magában, — itt a zenekari sztrájk, hiába vittem ki mindazt, amit csak óhajtottak... Majd lehalkul a pokoli lárna és a zenekari tagok helyükről felugrandozva kiáltják:

— Eljen Mäder! Eljen az igazgató! — És lelkesen ünnepeleék az igazgatót, aki a minisztériumban rövid néhány hét alatt meg tudta valósitani, amit az Operaház vezetőségétől esztendőnkön át hiába kérelmeztek. Kiszült, hogy az óriási zsvajv ünneplő tuss volt, nem forradalmi induló.

Mäder megrögtülte homlokát, köszönetet mondott a tüntetésért, lekopogta a próbát és visszavonult hivatalába. Leült írni. Még most is ír. Jelentést arról, hogy tussot kapott, mi a tuss, hány hangszert vett benne részt, hány lámpát égett stb. Szegény művész feje belekerült a világ legkomikusabb adminisztrációjába, ahol arra való a fej, hogy a gallér fölött legyen valami. Attól félünk, hogy egyszer csak arról talál jelentést írni, hogy a jelenlegi viszonyok között nem való művész ember az Operaház igazgatói állására.

**** A Theatre Francais közgyűlése.** A párisi Theatre Francais részesei (sociétaires) tegnap tartották közgyűlésüket. A Claretie által összeállított és a két millió irankot meghaladó budgetet jóváhagyták; a gyűlés azonban nem fogadta el a 300,000 frankra rugó tulkiadást. A gyűlés egyébiránt nagyon heves lefolyásu volt, ami abból magyarázható meg, hogy a Theatre Francais tagjai még mindig nem békütek ki az olvasó-bizottság felosztásával.

**** A Magyar Színház reprize.** A Magyar Színház újra műsorába illeszti Rákosi Jenő és Szabados Béla zenés meséjét, a Bolondot, amely annak idején sokáig a legvonzóbb darabja volt a színháznak. A fölelevenítésnek különböző érdekessége, hogy a női szerepet, Bi...billát Fedák Sári fogja játszani. Fedák Sári annak idején a pozsonyi színházban óriási sikerrel kreálta a Bolond női főalakját és vidéki vendégszereplései alkalmával is mindenütt e szerepével érte el a legművészebb és legmélyebb hatást. Deli lovag szerepét a színház kitünő baritonistája, Dalnoki fogja játszani, a három leányt: Turuchányi Olga, Tomcsányi Rusi és Bolgár Nelli. A régi előadások iőerőssége, Sziklai Kornél megtartotta a bolond szerepét, a régi szerepét játszza Szidiányi és Doross is. A reprizt a jövő hétre tűzte ki az igazgatóság.

**** Wagner-Siegfriedje Párisban.** A párisi nagy Operában megtartották Wagner-Siegfriedjének a főpróbáját. A főpróbát fényes közönség előtt tartották meg s egy párszót távirat szerint, Jean de Reszket, aki a címszerepet énekelte, az első felvonás után zajosan megtapsolták. A főpróbán a Wagner-család nem volt jelen.

**** A segédjuhász.** A Tarka Szinpad fennállása óta egyik legkülönb sikerét érte el ma este, amikor először került színe lelkes kis csapat birodalmában Szomaházy Istvánnak, a kiváló s népszerű novellistának népszimni-paródijája: A segédjuhász. A finom irodalmi escocebese hőse Manó, a segédjuhász, ki a bírónéba szerelmes, aki hajlandó is urától elválni, de végül megtudja, hogy a segédjuhász zsidó s így a frigyból mi se lesz. A szellemes, sziporkázó ötletekben gazdag kis darab állandó derűltétségben tartotta a közönséget s egyes mondatai után a kacagástól szinte megakadt az előadás. Az előadók is pompásan megállottak helyüket. Faragó Odón a segédjuhász szerepében bizonyította be jeles színészi kvalitásait s bő humorával zajos tapsokat aratott. Gyönyörű, szemrevaló bírónő volt J. Vársárhelyi Vilma, kedves, egyszerű s intelligens. Finom játéka nagyon tetszett. Jók voltak Domokos Róbert és Marton Mihály is. A darab végén a közönség a színészeket igen sokszor a lámpák elé szólította s ezzel szankcionálta Szomaházy pompás munkájának nagy sikerét.

**** A berlini Trianon-színház.** A német fővárosban szombaton új színház nyílt meg, a Bierbaum Trianon-színház, de már másnap be is zárult a kapui, mert az első előadás teljes bukással végződött. A jövő pénteken újból megkezdí a színház az előadásokat új darabbal és új programmal.

**** A Magyar Színház ujdonsága.** A Magyar Színházban szorgalmasan folynak a próbák egy amerikai bohózatból, amelynek magyar címét egyelőre még nem állapították meg. A darab, amelyet Ruddyar Stone írt, egyike a legkacagatóbb és elementáris komikai hatásokban különösen gazdag daraboknak. A mulatságos jeleneteket néhány változatot énekszám tartkija. A főszereplők: Fedák Sári, Turuchányi Olga, Dóry Margit, Tomcsányi Rusi, Sziklai, Bóross, Szidiányi, Ráthonyi, Mátrai és Szadai. A bemutatót e hónap derekára tervezi az igazgatóság.

**** Botrány egy színházban.** A moszkvai operában botrányos kis jelenet játszódott le a napokban. A primadonna előadásukban egyszerre csak a színpad elejére lépett és az első padokban ülő urak egyikét szidalmani kezdte. Az előadás félbeszakították. A tulheves primadonnát eltávolították és másnap albocsátották a színház kötelekéből.

**** Hangverseny a Telefon Hirmondóban.** Ma este fél 9 órakor előfizetőink szórakoztatására házhangversenyt rendez és közvetít a Telefon Hirmondó. A közreműködők névsora a következő: Karacsony Mariska, Dominici-Springer Szidónia, Kezseri Irén és Ramboszky Mariska urhölgyek, Oby Zuard, Eszeme Arpád és Zilahy Gyula urak. — A hangverseny után 10 óráig az est folyamán érkezett legujab hireit olvastatja tel a beszéző újság, majd még 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókör keresztül, melyet az Elite- és az Emke-közvéházból közvetít a Telefon Hirmondó, ahol Zilahy Marci játszik saját bandája élén, illetve az utóbbian Rácz Gyula hangversenyez.

Száz magyar színházi est.

Budapest, január 2.

II.

Rontó Pál.

— A magyar ciklus első darabja. —

Ha most, mikor a Vígyszínház száz magyar estéjének a jegyébe léptünk egyszerűen kijelentem, hogy a kritikusai föllet száz estére odateszzük a hazai drámaírás oltárára, nem lenne rajta valami sok esodálkozni való. Követ meg éppenséggel nem vehetne ránk senki. Ami az édes magunké, az annyira szeretünk kell, hogy sohasem gyalázhatjuk igaz lélekkel.

De rászorult-e erre a nagylelkűre a magyar drámaírás?

Teljes meggyőződéssel feleljk: Nem!

A hatalmans fejlődő, fiatal Magyarországn szinpadirói tollaiban is ott erjed már a nemzeti erő, mely meg fog teremteni sok mindent, miről ma csak fényes álmaink vannak, és csak tegnap este láttuk az Ocskay őrigadéros századik előadásának hatalmans megnyilatkozott magyar hangulataiban, hogy a magyar drámaíró meg tudja magának hódítani a közönséget.

A közönség! Ha az éjféli idő nem noátatná gyors sietésre a tollunkat, meg szeretnénk állapodni ennél a színházi szuverénnél és mély hódolattal, mint ahogy szuverénekhez beszélni illik, szóba állanánk vele egy kicsit. De alig van több időnk, mint csak egy rövid axiómára: nagy tévedés azt hinni, hogy egy nemzet drámaíroalmát egyedül a szinpad írói teremtik meg; az író csak írja a darabokat, az aki a drámaíroalmát megteremti, a közönség, a nemzet maga.

Tehát rá is szorul a kritika nagylelkűségére a hazai drámaíroalm, meg nem is! Nem szorú rá egy-egy alkalommal, mikor valamelyes hazai írónk tollából, mintegy kijelentésképpen jelenik meg előtünk a magyar zsenialitás, mely meghódolásra kész bennünket, — de rászorul, mikor arról van szó, hogy egy önálló, magyar szinpadíroalm megteremtéséről van szó. It a győngye cseméjét ápolunk kell, hogy viharok is ellentálló tölggyggy hatalmasodhassék!

És itt kezdődik a kritikának az a joga, hogy lettegye föllet és itt kezdődik a hatalmas színházi szuverének, a közönségnek, az a hőtlességg, hogy megnézzen minden magyar darabot. A javát épp úgy, mint a rosszát, mert mind a kettő a saját testéből való test, a saját véréből való vér...

Ditrói Mórt, a Vígyszínház művészeti igazgatóját, a száz magyar estének létrehozóját pedig és kitünő művészgardáját szívünk egész melegével üdvözöljük nemzeti vállalkozásunkban!

Follinsz Aurél Rontó Pál című regényes életképe gróf Gvadányi József Benyovszky Móric élete és kalandjai című elbsozélése után készült. Hogy miért nem választotta Follinsz Aurél Benyovszkyt magát a darabja hőseül, mint ahogy ezt minden drámaírói sugallat szerint tennie kellett volna, nem kérjük számmon tőle. Azt nézzük, amit adott.

Rontó Pált, Benyovszky híres huszárját kíséri végig élete során darabjában, pályásbaba korától fogva egészen odáig, mikor megtérve hosszú és tarka kalandjai sorából, mint élemedett ember, Gvadányi klasszikus verseiben e meséli sok és nagy kalandjait, melyeket messze világozon átít.

Színes, tarka képekben és gyors egymásutánban vonul el szemünk előtt Rontó Pál huszár életefolylása. Tiz képből áll a darab és ezek a következők:

Elő kép: *A keresztelő.* — Második kép: *Pál felcsap huszárnak.* — Harmadik kép: *A szökött katona.* — Negyedik kép: *Rontó Pál megkegyelmezése.* (Néma-kép.) — Ötödik kép: *Rontó Pál és a sótszék.* — Hatodik kép: *Dávid és Góliáth.* — Hetedik kép: *Fogság Szibériában.* — Nyolcadik kép: *A szabadulás.* — Kilencedik kép: *A vadak között.* — Tizedik kép: *Othlon.*

Ebben a tíz képből, mely nem szüődik egységes drámai szervezettel, benne van a nevének halhatatlanságot váltott híres magyar huszár élete. Egyik-másik kép színesebb, tarkább, drámaibb, vagy komikai elembe bővelkedőbb s e szerint váltja ki a különféle hangulatokat a nézőből.

A képek egymélyükének zajos hatása volt. A *Pál felcsap huszárnak*, *Rontó Pál és a sótszék*: című képek hamisítatlan jó kedvükkel erősen megnevetették bentünk, a *Rontó Pál megkegyelmezése*, (Néma-kép) és a *Fogság Szibériában* drámai festésükkel hatottak. A darabnak az a képe pedig, mely Madagascár szigetén játszik a vad emberek közt (a vadak táncával) a legszívesebb látványosság. Sok nóta és tánc tartja a darabot.

Rontó Pál kiállítás és mintaszerű rendezése arra a nagy ambícióra vallanak, amelylyel a *Vigszínház* művészeti igazgatója nekilátott feladatának. Ime, egy magyar darab, amelyről csakugyan nem sajnáltak semmit, se költséget, se fáradságot.

Most már az a kérdés, hogy miképpen fog viselkedni a nemzeti drámairodalom megteremtési segítő hatalmas szuverén, a közönség.

A *Vigszínház* egész művészgárdáját *Góth* Sándorral az élén, aki *Rontó Pált* játszotta, leitélen dicséret és elismerés illeti meg. Tehetségük és tudásuk legjavát, az egész lelkeket a színpadra vitték. Mind a hányan csak vannak: (egyik-másik három-négy szerepben is.) *Hegedűs, Topolczai, Fenyvesi, Vendrey, Balassa, Szeremi, Kazalicsky, Bihari.* A nő szerepeket *B. Lenkei Hedvig, Hunyadi Margit, Nikó Lina, Aranyosi Janka* játszották.

A darab szerzője és a színház művészgárdája a tapsokra sokszor jelent meg a lámpák előtt.

(M—s.)

MŰVÉSZET.

□ **A műbarátok köre kiállítása.** *Katona* Nándor, *Kalmár* Elza és báró *Husár* Ilona műveivel a folyton tartó közérdeklődés miatt január hó folyamán is nyitva marad naponként reggel 9 óráltól este 6 óráig, 60 fillér leszállított belpótlás mellett.

□ **A szegedi műtárlat.** A szegedi képzőművészeti egyesület 1902. március havában VII. műtárlatát fogja rendezni. Az egyesület az országos magyar képzőművészeti társulattal megegyezett, hogy a debreczeni műpártoló egyesület részére küldött anyagot is átengedi az illető művészek beleegyezésével.

□ **Egy művész-kolónia válsága.** Darmstadtból táviratozzák, hogy az ottani művész-kolónia, amely a nagyherceg támogatásával és a közönség lelkes pártolásával alakult meg, feloszlik. A művészek a nagyherceg védnöksége alatt kiállítást is rendeztek, de közben Ernő Lajos nagyherceg megvonta támogatását s ennek következtében már értesítették is a művészeket, hogy a kiállítást időnek előtte bezárják és a társaság feloszlik.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Petőfi-Fársaság naggyűlése.** A Petőfi-Társaság január 6-iki naggyűlésén, mely alkalommal a társaság fennállásának huszonötödik évfordulóját ünnepli, *Bartók* Lajos alelnök megnyitót beszédet fog tartani, *Toinai* Lajos és *Ferencai* Zoltán pedig *Petőfi*re vonatkozó értekezéseket olvasnak. Közlemények írására *gr. Zichy* Géza, *Várdai* Antal és *Ábrányi* Emil, elbeszélő művek bemutatására *Vérsi* Arnoldot és *Rákosi* Viktort kérte föl a társaság. Az ülés, tekintettel a közönség több ízben kifejezett óhajására, 11 órakor kezdődik, a szokásos díszbéd pedig 1 órakor lesz az István főherceg szálló első emeleti termében. Erre az ebédre elő lehet jegyezni a rendezőknél. (*Rákosi* Viktor, *Sébők* Zsigmond, a Budapesti Hírlap szerkesztőségében.)

□ **A Magyar Történelmi Társulat** ma délután gróf *Teleki* Géza elnöklése mellett ülést tartott, amelyen *Illassy* János tartott felolvasást: *Törökvések a német lovagrend meghonosítására Magyarországon* címmel. *Kolonics* Lipót bírnok esztergomi érsek 1689. augusztus 22-iki híres pátense alapján a német lovagrend is beállott a birtokosok sorába. A régi birtoklás jogán igényt tartott bizonyos magyarországi birtokokhoz, de hogy melyekhez, maga se tudta megjelölni, mert csak homályos emlékekben derengett előtte a messze századok ama ténye, hogy Magyarországon valamikor szerepet játszott. A legrégibb nyom *Jeruzsálemi* *Endre* királyunk korába vezet vissza. Ő 1211-ben Erdélyben a Bárczasságot a lovagoknak adomá-

nyozta, de ugyanő 1225-ben megfosztotta őket birtokaiktól. IV. Béla, majd Zsigmond alatt találunk törökvéseket a rendnek Magyarországon való leteleptetésére, de minden nagybör eredmény nélkül. A Habsburgok alatt semmiféle esélyítéssel se bírták rávenni a rendet, hogy valamely magyar határszéli erősségben megvetve a lábát, onnan nemcsak oltalmazza az országot, hanem a császári hadsereg tisztikarát kiképező iskolát tartson fenn. A rend összes tevékenysége abban zsugorodott össze, hogy a török elleni hadjáratokban, legutóbb a Budát felszabadító seregben 60—100 lovaggal résztvevett.

□ **Az egységis lapja.** Humánus és nemzeti szempontból egyaránt komoly az a vállalkozás, amelyet dr. Nagy Albert ismert fővárosi orvos és szakíró megindított. *Jó Egységis* címmel havonként kétszer megjelenő népies egészségügyi újságot szerkeszt a nagyközönség számára. Az újság felveszi a harcot a nemzeti erő legüldölköbbsései: a tudóvszék, a pálinka s a gyermekbetegségek ellen. Nagy előnye ennek a hézagot pótló lapnak, amely a magyar orvosi világ kitűnősségeit szolgáltatja meg, hogy rendkívüli olosósága segédelmével csakugyan azzá lehet, aminek indúl: hasznos újságja az egész nagy magyar közönségnek. A *Jó Egységis* előfizetési ára ugyanis egész esztendőre csak két korona. Szerkesztőség és kiadóhivatala: Budapest, IV., Múzeum-körút 15. A most megjelent első számban dr. Müller Kálmán, dr. Korányi Frigyes egyetemi tanárok, dr. *Babarczy* *Schwartz* Ottó udvari tanácsos, dr. *Kuthly* *Dezso* egyetemi magántanár, dr. *Thirring* Gusztáv cikkeivel találkozunk. *Szöllösi* Zsigmond tollából tárca és különféle érdekes apróságok zárják le az újság tartalmát.

□ **Perjogi elvek a magyar polgári perrendtartás törvényjavaslatában.** Irta dr. *Pap* József. Az Eggenberger-éle könyvkereskedés kiadása. Ara 3 korona. A szerző két részre osztja feladatát. Egyrészt ismerteti azokat a tudományos elveket, amelyek az új perrendtartás épül. Másrészt kimutatja a modern törvényekkel, nevezetesen a francia, német és osztrák perrenddel való tüzetes és szakszerű összehasonlítást alapján, hogy a törvényjavaslat helyesen valósítja-e gyakorlati szempontból a tudományos elveket. Dr. *Pap*, mint régi gyakorló ügyvéd alaposan ismeri a gyakorlati élet igényeit; másfelől pedig, mint egyetemenkűn a perjog magántanára, a perjog tudományosan is foglalkozik, és így mind a két szempontnak képviseletére hivatott. Igen alkalmas a műve arra, hogy az új törvényjavaslatnak alapelveit, rendszerét, szellemét, amelyekben *Plósz* Sándor igazságügyminiszternek nagy tudása és elismeret szakértelme kiválóan érvényesült, közelebről megismertesse a magyar jogászvilággal. Lépten-nyomon igazolja e mű, hogy *Plósz* igazságügyminiszter a polgári jogszolgáltatás terén oly eljárás törvényt inagurált, mely az európai művelt országok törvénykezési rendtartásánál nemcsak hátrább nem áll, hanem — mint a szerző sok helyen erős judiciummal bizonyítja — még előbb is emelkedik.

□ **Svájce és Magyarország.** *Leitgeb* Imre ezzel a címmel bocsátotta közre közgazdasági tanulmányainak hatodik kötetét. Erdekes és értékes munka ez a könyve is, amely azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy arra az esetre, ha közelebb köntendő vámszerződéseink vesztéséget hoznának megőzadásunknak, mely piacokon keressünk legalább részben való kárpótlást. A tanulmány számol ezzel az eshetőséggel és végeredményképp azt ajánlja, hogy fektessünk nagyobb svájci Svájccal való összeköttetésünkre. E javaslatot a svájci és magyar közgazdasági viszonyok alapos ismertetésével indokolja. Munkájában behatóan foglalkozik Svájce lakosságával, ennek fejlődésével, megőzolásával, foglalkozások szerint való elosztásával, fogyasztóképességével stb. Részletesen ismerteti Svájce idegenforgalmát s e forgalomnak kiváló gazdasági jelentőségét; földterületeit s mezőgazdasági termelőképességét; külkereskedelmét s itt főleg e kereskedelemnek számbeli adatait hasonlítja össze Magyarországgal külkereskedelmével. Kiterjeszkedik e tekintetben a teksztillipar, fémipar s egyéb ipari termékek s élelmiszerek forgalmára. E forgalmat úgy Svájce, mint Magyarországra nézve 16 színes grafikon segítségével kimutatja, hogy Svájcnak éppen azokból a cikkekből van kivitele, melyekben mi behozatalra szorulunk s viszont a mi kiviteli cikkeink legelőbbjének Svájce nagymérvű fogyasztása lehetne. Tanulmányában kiterjeszkedik *Leitgeb* arra a kérdésre is, hogy kikkel áll Svájce jelenleg tekintélyesebb külkereskedelmi viszonyban s mily halása lesz Németország új vámpolitikájának e forgalomra. A könyv, amely rendkívül alaposaságról tett bizonyosságot, 4 korona.

A család pedagógiája.

(Mosdóssy Imre „Félszűsége a nevelésben” című könyvéről.)

Ezer meg ezer esztendő óta fut, fárad az emberiség s küzdelmeinek legfőbb mozgató rugója mindenhon az volt hogy fájának jövődjét a leszármazó nemzedékek tökéletesítésével biztosítsa. Vagyis a gyermeknevelés, ez a nagy probléma, amivel mindig foglalkozott, az ősellápotban épp úgy, mint a legújabb élet raffinált viszonyaiban. Maig sem tudjuk eldönteni, hogy művészet-e ez, vagy tudomány? Idomítani a gyermeklelket, hogy az élet arasznyi útját boldogabban járhabssa végig, mint a hogy mi azt megfotottuk. Annyi bizonyos, hogy örök és mindig új témák, amelylyel minden korszak minden nagy gondolkzója érdemesnek tartotta foglalkozni.

Sokszor megmosolyogtam, őszintén szólva, azt a törekvést, hogy ebből a nagy problémából rendszert csinálnak. A pedagógiát értem. Mert hiszen hogyan lehetséges sablonokat csinálni az emberi lélek számára, amelyben két egyforma nincs, nem volt soha és nem is lehet. Mégis bizonyos, hogy erre a tudományra, erre a rendszerre szükség van mindenestre, hogyha szükség van iskolára. Más kérdés az, hogy voltaképpen az iskola földadata-e a nevelés? A modern ember nagyon hamar készen van a felettel: hogy igenis, a nevelés az iskola földadata. Persze, ez kényelmesebb, leveles vállunkról azokat a kötelességeket, melyeket a családalapítással magunkra vettünk és áthárítja az iskolára. Pedig ha így volna, ezzel lealánok a gyermeklelket és az iskolát is föltételezve, hogy az emberi lelkeket tömegesen lehet idomítani, alakítani, tudományos definíciókban körülírt modellek mintájára.

Nem. Azt hiszem, igaz van *Mosdóssy* Imrénak, aki erről egy nagyon okos kis könyvet írt. Azért tetszett meg nekem ez a könyv legjobban, mert abszolút semmi sincsen benne abból a tudós fontosságából, ami a pedagógiai munkákat jellemzi és többnyire olvashatatlanná teszi. Okosan és egyszerűen eldúskurál mindazokról a kérdésekről, melyek a gyermeklelke nevelésével összefüggésben naponként fölmerülnek előttünk a mindennapi életben s amelyeket mégis oly nagyon kevés ember írt meg. Kerüli a generalizálást, mert bár nem mondja ki, mégis a könyvének értelme az, hogy a gyermeklelkeket sokféleségét egyáltalán lehetetlen generalizálni s egyetlen tételben megszabja a könyve célját azzal, mikor okoskodásai-ban arra az eredményre jut, hogy a nevelésbeli vezetés súlypontja nem az iskolában, hanem a családban van.

Es ez igaz is. Szinte megkönyebbülten sóhajt föl mindenki, aki az iskolát szereti, olvasván ezt a bátran kimondott igazságot, melyet eddig nagy féltékeny jórótman mindenki elhalgatott. A szülő kényelemeszeretettől, a tanító óvatosságból. *Mosdóssy* Imre: *Félszűsége a nevelésben* című gyönyörű munkája kimondja ezt és ezzel egyuttal megmutatja, hogy a pedagógiának ez a kiskatéja nem annyira a tanítóknak, mint inkább a szülőknek, az apáknak és az anyáknak szól. Mert tömegeket nevelni nem lehet s az iskola nem az egyesek, hanem a tömegek iskolája. Természetesen: végképpen nem lehet elválasztani a neveléstől, a családtól, melynek egész élete százsoros variációban tükröződik vissza az iskola életében. A család hatása meglátszik az iskolán s az iskoláé a családon. Kölcsonönsen hat egymásra mind a kettő: a család nevel, az iskola tanít. De kétségtelen, hogy a nevelés segít a tanítást s a tanítás segíti a nevelést. Meg vagyok róla győződve, hogy ha ezt a sok bölcsességgel megkonstruált igazságot minden iskolában és minden családban számon tartanák, a gyermeknevelés nagy tíka sokkal világosabb volna és a lélekidomítás sokkal eredményesebb.

Mután ezzel tisztába jött a derék auktor, sorra szedi könyvében mindazokat a hibákat, amelyeket akaratlanul vagy tudatlanságból és föltételezéstől elkövetünk, a gyermeklelke szemelátára, a családon és az iskolában. Nem cirógatja egyiket sem, nem kicsinyel és nem nagyít semmit. Pátriarális ember-szeretet sugárzik ki a könyvnek abból a fejezetéből, melyben a divatos és káros fényűzést ostromozza. „Kevesebb kalács és több szív kell a gyermeknek”, írja s a nevelésnek ezt az aranytörvényt érdemes volna márványba vésní. Példákkal illusztrálja, micsoda rombolást visz véghez a lágy gyermeklelken, hogyha a szülők és tanítók képe mint a hibák és gyönögeségek képe rajzolódik le rajta. Vagy az, hogyha az iskola és a család között nincs meg a harmónia. Ha az egyiknél jónak látja azt, amit a másik rossznak tanít. Milyen nagy hiba, egyforma nagy hiba, akár magára hagyjuk, akár agyonneveljük a gyermeket; ha korán meg nem felel foglalkozásokkal hamarabb megéreljük, mintsem kellene; ha szülői tudás szeretéből vagy büszkeségből kiűljük a gyermekszívából a naivitást; ha elkényeztetjük a gyermeket, vagy túlszigorúan és részrehajlóan bánunk vele. Mindent megéri a viaszlágyaság gyermeklelke s mert tudását nagyrészt még az őszönök pótolják, a helyett, hogy megértene, hát félreérti mindazt, amit lát, hall, amit vele szemben félszegen cselekszenek a szülők vagy a nevelők. Mindenképpen, érezzük, csakugyan „félszűsége a nevelésben” s *Mosdóssy* a könyvet nemcsak találon kereszttel el, de bölcsen is írta meg.

„A gyerek disze a szülőknek, de nem cicoma.” Ilyen axiomákban mondja el igazságait, melyek tele vannak a gyermek, a szülők, a tanítók, a család és az iskola iránt való meleg szeretettel. Mindezen épül a társadalom, a haza, a nemzet, melynek jövődjével egy a gyermekek jövődjé. Könyvének végső fejezetében súlyos alapondolatot dob föl, mely a nemzeti nevelés szempontjából mindenestre érdekes. Azt szeretné, hogy ha valamely alkalmas formát tudná,

nak találni a nevelés nagy bölcssei arra, hogy az ifjúságot a nemzeti állattartozás érzése megerősödjék; hogy ha valamely általános, nagy nemzeti ünnepeben az ifjúság összessége részére olyan emléket lehetne a gyermeklételebe bevinni, amit onnan soha, semmiféle viszonyosságkínem törölhetne. Magyar szempontból nem tartanám szerencsés gondolatnak a magyar Burschenschaftokat, annál kedvesebb előttem a nagy nemzeti ünnep, amely Mosdóssyval együtt minden esztendőben gyönyörködve látnám összeseregleni a nemzet virágát s ilyesvalami a már megszervezett ifjúsági tornaversenyekből talán valamikor ki is fog jelődni.

A Mosdóssy könyvében megírt pedagógiát köszöntöm én meleg szeretettel, nem azért a tudományért, ami benne van, hanem azért a szeretetért, amely minden sorából kisugárzik. Tudós pedagógiai könyveket írtak már sokan, olvastam magam is eleget és a magyar tanítóok is találnak akármennyit. De a Mosdóssy könyve másféle, nem annyira a tanítóknak, mint inkább a családoknak, az apának és az anyának szól, bár haszonnal olvashatja el mindenki s ha elolvasta, tudom, nem bánja meg senkinek. A család pedagógiájának merném nevezni, annak a bölcseségnek, hogy a család kebelében miképpen lehet és célszerű összeegyeztetni az okosságot az érzéssel, az apa, az anya és a testvér szeretetét a józan életbölcsességgel, hogy harmóniában legyen, ha a gyermeket neveljük, a szív az észszel és ne huzza a rövidebbet sem a tanítás, sem a nevelés, sem a család, sem az iskola. Es még kevésbé a gyermek.

Ez az élet igazi művésze: a savoir vivre, amely csak annyira lehet tökéletes a családban, amennyire helyesen tudja a gyermeket nevelni. Es erről a nagy művészetéről, amelynek tökéletességén a család, a nemzet, az emberiség minden reménye, egész jövődjé nyugszik, a Mosdóssy Imre könyvéből sokat tanulhatunk.

Lőrinczy György.

Nyiltér.

TROPON a gyomorhajosok legjobb tápláléka.

A gyengeségi érzést, mely a rossz emésztésüknél, a táplálék tökéletlen felszívódása következtében állap, a Tropin hamar megszünteti.

Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngyöbb gyomor is elbírt, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemésztési egyáltalán nem képes, hogy szervezeteiknek mindennap annyi fehérjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

(Az e rovat alatt közöltéeknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Sajtótárgyalások.** E hóban hat sajtópört tárgyal a budapesti büntető törvényszék. E sajtópörök közül három esküdtszék elé kerül, a másik háromban pedig a törvényszék ítélkezik. Az esküdtszék ítélkezik január 14-ikén *Tóth Béla*, január 16-ikán *Seper Kajetán* és január 20-ikán *Mausz Zsigmond* rágalmazási sajtópörökben. Ezeket kivül tárgyalni fogja a törvényszék január 25-ikén *Degré* (Deutsch) *Béla*, január 28-ikán *Gal István* és január 30-ikán *Nuber László* rágalmazási sajtópört.

§§ **A törvényszék teljes ülése.** A budapesti büntető törvényszék összes bírái és albírái ülést tartottak ma délelőtt az esküdtek gyülekező termében *Zsitvay Leó* elnöklésével. Az elnök megnyitó beszédében megemlítette, hogy éppen tíz éve, hogy mint alelnök és később mint elnök vezeti a törvényszéket. Az emiut évről szóló beszámolójában hangzott, hogy a bíróság minden tekintetben megfelelt magasabb hivatásának, amit a néhány héttel ezelőtt tartott vizsgálat után a királyi tábla elnöke is elismert. Restancia alig maradt, bár az új bünvádi perrendtartás sok esetben kizárja az ítélőtáncból az albírákat. Arra fog törekedni, hogy az albírákat kineveztesse bírékká. Örömmel tudatja, hogy a fegyelmi bíróságnak nem akadt a múlt évben semmi dolga. *Gajdosz* Manó táblai bíró üdvözölte az elnököt tüzéves jubileuma alkalmával. Megalakították a fegyelmi bíróságot, amelynek elnöke lett *Zsitvay Leó*, alelnöke *Csárán István* táblai bíró, tagjai pedig sorshúzás után *Csekván Marcel* és dr. *Puscser* Gyula, póttagjai dr. *Baráth Zoltán* és dr. *Szabó Géza* bírák. A teljes ülés után a kandidálás-bizottság tartott ülést. A bizottság az üresedésben levő három bíró állásra kiválasztotta a pályázók közül jelöltjeit.

§§ **A kis uszómester.** *Tótfalu* község mellett a nyáron több gyermek fürdött a Dunában. *Kovács Albin* tizenhat éves fiu egy uszatóról nézte a fürdőzőket, amikor *Csorbá Eszter* tizenöt éves leány ölszólította, hogy szintén fürdőjék meg.

— Nem tudok uszni, szolt a fiu.

— Dehogynem tudsz, csak próbáld meg.

Kovács Albin azonban továbbra is vonakodott,

miére a leány odauszott hozzá, megfogta két vállát és belelépte a Dunába. A szegény fiu egy darabig küzdött a hullámokkal, de aztán elmerült. Holttestét harmadnapra húzták ki a Dunából. *Csorbá Eszter* gondatlanságából okozott emberölés miatt a törvényszék elé állították, amely ma mondott fölőtte ítéletet. A törvényszék, tekintettel a vádolt fiatal korára, osztrák év hónapj elzárásra ítélte a leányt. Az ítélet jogerős.

TÁVIRATOK.

Bécs, január 2. Az alsó ausztriai tartománygyűlés elfogadta a félévi költségvetési provizóriumot. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Orosz-francia barátkozás.

Páris, Louis-elnök a következő távirattal válaszolt *Miklós* oár távirati úvi üdvözlőjére:

Miklós császár ő felségének, Carszkoje-Szelo.

Igen meghatva azoktól a kívánságoktól, melyeket felséged és a császárné ő felsége a barát és szövetséges Franciaország iránt táplálnak, szívből indítatva érzem magam, hogy kifejezzem élnék köszönetemet. Franciaország, mely hálás emlékezőben tartotta a második látogatást, melyet felségtek neki szentelni méltóztattak, örömmel fog értesülni arról a szerencsés és tartós benyomásról, melyet ez a köztünk való újabb tartózkodás felségtekben és a császárné ő felségtekben hátrahagyott. *Loubet* Emil.

Páris, január 2. *André* tábornok hadügyminiszter az orosz hadügyminisztériumtól táviratot kapott, amely szerint a *cár* és a *cárné* őszinte köszönetet mondanak a hadügyminiszter által ugy a saját, mint a dicső francia hadsereg nevében az új év alkalmából kifejezett érzelmekért. Az orosz hadsereg, így szól a távirat tovább, a maga részéről a legmelegebb jókívánásokat táplálja a szép francia hadsereg iránt, amelyvel legélelkebb barátság és rokonszenv kötelékei fűzik egybe.

Rosebery akciója.

London, január 2. *Lord Rosebery* a chesterfieldi beszédének tegnap megjelent hiteles kiadásához írt előszavában egyebek közt azt mondja: A politikai véleményt, hogy hatályos legyen, szervezni kell és a politikai energiának működni kell és sánomunkát kell végeznie. Neki ily ásomunkára van szüksége a kifejelt politika érdekében, mert különben a nép helyesléseinek hullámai elvesznek.

A bolgár válság.

Szofia, január 2. A válság még nem nyert megoldást. A Karavelov-kabinet tagjai egyetértőleg a szobranje feloszlását kívánják. Erre nézve még nem történt meg a döntés.

Gyémántmunkások osztrájkja.

Amsterdam, január 2. A *Het Volk* című lapban közölt nyilatkozat szerint a gyémántmunkások szakszerveleteinek vezetői gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a munkásoknak elbocsátással való fenyegetésével szemben proklamálják az általános sztrájkot.

A kubai új elnök.

New-York, január 2. Egy havannai távirat szerint *Palma* nacionalistát a kubai köztársaság elnökévé választották.

Új angol hadihajók.

Glasgow, január 2. A clydei hajóépítők az admiraltástól felhívták kaptak, hogy nyújtsanak be költségvetést két sorhajó, öt első osztályú páncélos-cirkáló és két harmadosztályú védett cirkáló építésére. A sorhajók az egész angol haditengerészetben a legnagyobb tűzérési felszereléssel láttatnak el. A megbízást a hajóépítésre azonnal meg fogják adni.

A törökországi amerikaiak.

Konstantinápoly, január 2. *Tevfik* pasa külügyminiszter az amerikai követség jegyzékére adott ismeretes válaszában kijelentette, hogy a naturalizált amerikaiak ellen semmiféle intézkedéseket nem tettek. A beírtú amerikai konzul most azt jelenti, hogy *Tripoliszban* több naturalizált amerikai elfogtak. A hatóságok vonakodnak az elfogottakat amerikaiaknak elismerni és meg akarják őket adóztatni, mint az ottomán alattvalókat. Az amerikai követség erre újabb lépéseket tett a portánál, amely megígérte, hogy haladéktalanul intézkedni fog.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 2. A mai tőzsdén *Mauthner* lovagnak, a Hiteletbizet igazgatójának lemondásáról szóló híreket terjesztettek. Ezek a hírek nyilvánvalóan contremaindómanőver céljából kerültek forgalomba és noha hivatalos részről megcáfolták azokat, a Hiteletbizetvények

árfolyama mégis erősen esökkent. Az árfolyamok hullámzása, amely 636-tól egészen 633-50-ig, majd 650-ig sőt 651-ig terjedt, végül 630-on nyugodott meg. A gyors és jelentékeny hanyatlás az egész piacra zavaró hatással volt. Csak a bányarészesvények voltak tartottak, mert azt híresztelték, hogy *Bíró* budapesti igazgató a tárgyalások folytatása végett ismét Bécsbe jön és ilyenformán az osztrák vasművek egyetértése biztosítva van. Mértékadó helyen erről az utazásról mit sem tudnak és nyilvánvaló, hogy ez a hír is börszemandőver.

Bécs, január 2. Az Osztrák-Magyar Bank e hó 10-én tartandó közgyűlésén fog határozni az osztalék felett, amely valószínűleg 66.66 K. lesz.

Bécs, január 2. Az osztrák vorekereset sorjegyek mai húzásán a 70,000 koronás lónyeremény a 10,462 sorsszám 36 számra, a 2000 koronás második nyerevény a 832 sorsszám 26 számra esett.

A *Laibach* városi sorjegyek mai húzásán az 50,000 koronás lónyeremény az 53018 számra esett. A 3000 koronás második nyerevény a 38979 számra esett.

A *Krakó* városi sorjegyek húzásánál az 50,000 koronás lónyeremény a 70114 számra esett, az 5000 koronás második nyerevény a 16694 számra esett.

Róma, január 2. A posta- és a táviróbevételek a folyó kezelési év első felében 2,405,589 lira felesleget tüntettek fel a múlt év megfelelő időszakával szemben.

New-York, január 2. A Northern elsőbbségi részesvények több mint 60 millió dollár értékben nyujtottak be. Beváltották és megsemmisítették őket.

New-York, január 2. A *New-York Herald* jelenti: Tegnapi hivatalosan közölték, hogy az American Steel Corporation által kezdett tárgyalások, amelyeknek célja az eddig az angol Nickel Corporation által kizsákmányolt nikel-teleppek feletti ellenőrzés volt, befejezésre jutottak. Ennél a műveletnél 3-4 millióról van szó. Az előbbnevezett korporáció által ez uton nyert ellenőrzés lehetővé teszi, hogy a nikelaél-páncóelemek jobb gyártását ellenőrizhesse.

New-York, január 2. *(Terményiárasok.)* *(Zárjat.)*

Gyapot: New Yorkban helyben 8 7/16 (8 7/16), jan-ra 7.96 (—), Áprilisra 8.11 (8.11). *New-Orleansban* helyben 8.— (8.—). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphianban 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.20 (8.20). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — *Zsír:* Western steams 10.20 (10.20). Robe és Brothers 10.30 (10.40). — *Tengeri* irányzata engedő. Januárra — (—). Májusra 70 7/8 (70 7/8). — *Juliusra* 69 7/8 (—). — *Buza* irányzata állandó. Píros ősi helyben 89 7/8 (88 7/8). Januárra — (—). Márciusra — (87 7/8). Májusra 87 7/8 (87.—). Juliusra 87.— (86 7/8). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 7.— (7 7/16). Jan-ra 6.65 (—). Áprilisra 6.90 (7.—). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.— (3.—). — *Cukor:* 3 7/8 (3 7/8). — *On:* 23.50 (23.50). — *Réz:* 13.— (13.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, jan. 2. *(Terményiárasok.)* *(Zárjat.):* *Buza* irányzata állandó. Januárra 78 7/8 (78 7/8). Májusra 82 7/8 (82 7/8). — *Tengeri* irányzata engedő Jan-ra 63 7/8 (63 7/8). — *Zsír:* Januárra 10.— (9.95). — Májusra 10.— (—). — *Szalonna* short clear 8.95 (8.90). — *Sertészsír:* januárra 16.55 (16.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Budapesti Napló

részere

Apró hirdetéseket

és

Előfizetéseket

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-kört és Podmaniczky-utca sarok.

Adler Leóna, Lipót-kört.

Pesch József, Váci-kört 80.

Ozv. Véber Vimosné, Váci-kört 15.

Feldmann Mórné, Marokói-utca 1.

Mosch utóda, Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.

Kürthy Kálmáné, Harminead-utca 1.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Redlich Szidónia, Király-utca 59.

Eendá Józsefné, Andrassy-ut 50. Oktogon.

Deutsch Miksané, Andrassy-ut 38.

Schneller Mórné, Dob-utca és Károlyi-kört sarok.

Sopronyi V., dohány-nagyútszaga, Kerepesti-ut 1.

Ozv. Elisánda Anna, Múzeum-kört 10.

Szántó Mór, Késméteki-utca és Kálmán-ter sarok.

Deutsch Julia, József-kört 50. Baross-utca sarok.

KÜLÖNFÉLEK

Dalok a kaszárnyából.

Megölle egy legény magát odakun a vártán,
Mellette egy kilött puská, lecsapva a sárkány...
Felbugyog a lelkünk rejtett gondolatja, gondja,
S halottnézni szomorúan kiballagunk sorba.

... Høj, ki tudja, míg a puskát ráfogta magára,
Valahol tán valaki ép sirva sírt utána,
S szövegote a fiáról álmát egy anyóka,
Hogy hazajön majd, aki őt széltől-portól ója.

De a puská nagyot durrant... S az álomnak vége,
Reabonul a feledés fájdalmatos éja.
S égnek törve, a regényből egyéb se marad tán,
Csak egy bedől, elkerült sir, ott az árok partján...
(Póla.)

Balla Ignác.

† **Li-Hung-Csang utolsó percei.** A nagy kínai államférfiu röviddel halála előtt hosszú listát terjesztett be a kínai császárnak, amelyben összefoglalta mindazoknak a nevét, akik az uralkodó haláláért és megfelelő jutalomra érdemesek. Már nagyon rosszul érezte magát, és még egyre ezt a listát olvagatta, mert — mint mondá — fél, hogy valaki kiharadt belőle. Pedig olyan ritka a szorgalmas állami hivatalnok, hogy kár volna kifelejteni a listából. A lista olvasása közben elájult Li-Hung-Csang s mire magához ért, hívei s rokonai ágya köré csoportosultak. A beteg ekkor politizálni kezdett. Kitejtette súlyos aggodalmait a mandurial kérdés ügyében s hangoztatta, hogy a császár és császárné haborzásából nagy veszedelem származhatik.

— Minél előbb vissza kell térniük Pekingbe, — szólt — Ju-Hsien a haza ellensége és veszedelme dönti Kínát.

Ezek után Li-Hung-Csang másodsor is elájult s midőn magához tért egész udvara, házának egész személyzete s valamennyi főhivatalnok ágya köré csoportosult. Tsouyü-tion kincstartó hangosan javeszékelve siratta urát. De Li-Hung-Csang barátai figyelmeztették, hogy ne keserítse el a haldokló utolsó perceit, sőt inkább iparkodjanak megvigasztalni a mennybe térő hazafit. Erre, hogy Li-Hung-Csang halálutását megkönnyítsék, hivatalnokai azt hazudták neki, hogy a orosz kínai követ bejelentette, hogy Li-Hung-Csang halála után Oroszország barátságos magatartást fog tanúsítani a mennyei birodalommal szemben. Azután megmutatták a haldoklónak Tsung herceg egy hamisított leiratát, mely szerint az udvar visszatért Pekingbe. Minek után Li-Hung-Csang ismét behunyta szemait és örök álomra szenderült.

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK

(126)

— Jeremiás herceg! Jeremiás herceg! Eljén! Győzzön!

Ezer kard villogott, minden szem a hercegre tapadt, mikor csendesen felemelkedett. Egy pillanat alatt mély csend lett.

— Uraim! — szólt a herceg csengő hangon. — Amikor a cimberek és teutonok a római birodalomba betörték, senki sem akarta elvállalni a konzuli tisztelet, míg végre Máriaus vállalkozott rá. De Máriausnak joga volt ehhez, mert nem volt a szenátus választotta vezér. En se keresnek e veszélyben kibuvót és örömmel áldoznám fel az életemet szeretett hazánkért, de nem vállalom el a fővezérséget, mert ezzel a hazát, a szenátust és a felsőséget sérteném meg, népvezér pedig nem akarok lenni. Köztünk van az egyik vezér, a főpohárnok ur...

A herceg kénytelen volt a beszédét itt megszakítani, mert alig említette a főpohárnokot, nagy lármá és kardesörgés keletkezett; a tömeg tombolt, a kedélyek lángra lobbantak mint a lópor, amelybe szikra pattant.

— Ki vele! Perent! — zugta a tömeg. — Perent! Perent! — hangzott mind fenyegetőbben.

A pohárnok felugrott; halálsáppadt volt, verejtékespek ülték a homlokára. A tömeg pedig már az oltárny nyomult előre és vészjósló hangok hallatszóttak:

— Adjátok ki őt nekünk!

A herceg látta, hogy mi készülődik, felállt tehát és kinyújtotta a jobb karját. A tömeg elcsendesedett. Azt hitték, hogy a herceg beszélni akar.

† **A szórakozott miniszterelnök.** Salisbury angol miniszterelnök a legszórakozottabb ember. A Manchester Guardian a következő apróságát mondja el az angol miniszterelnök szórakozottságáról: Salisbury nemrég a londoni püspökkel és még néhány urral együtt. A társalgás során Edvárd király megszólította a londoni püspököt:

— Tudja-e, hogy mit mondtok az imént őnről a miniszterelnök? Önre mutatót és kérdezte: ki az a fiatal lelkész?

A mikor a püspök kissé zavarba jött, a király mosolyogva így folytatta:

— De azért ne törődjék vele, mert ő nagyon szórakozott. Megmutattam neki a legújabb fényképet s miután néhány peroig szótlanul nézte, érzéssel így szólott: Szegény öreg Butler!

† **Gyógyszeresek az ó-korban.** A görögöknél és a rómaiaknál a gyógyszereseknek nem nagy volt a tekintélyük; Horatius például kutyvasztlóknak keresztelte el őket. A Keleten sokkal többre tartották az olyan embert, aki füvekből és néha más anyagokból is orvososágot gyártott. A gyógyszerész igazi szülőhelye Bagdad. Európába is az arabok hozták be, mikor Spanyolország nagy részét hatalmuk alá hajtották. Onnan jutott el Itáliába, ahol mondhatni, virágkorát élte. Értékes, disztesen festett vázákban árulták a gyógyszereseket s a florenoi muzeumban őrznek is néhány ilyen edényt. A gyógyszeresek akkoriban drága egyenruhát és legyvert hordtak. Németországban a XIII. század közepén honosodott meg ez az intézmény. 1283-ban Gerardus szerzetes Lübeckben kezdett orvososágot üzletszerűen előállítani és árusítani. Hogy mikor veték az orvosok állandó felügyelet alá a patikát, azt pontosan nem tudhatni, de egy úmí följegyzés bizonyítja, hogy 1628-ban a berlini gyógyszerész kizárólagos privilégiumot kapott szines szappan áruháására. Százötven évvel később a stendali gyógyszerészt kötelezték arra, hogy újévkor mind a két polgármestert bőségesen ellássa marcipánnal és cukorral. Abraham a Santa Clara egy szászéki beszédében hevesen nekitámad egynémely gyógyszerésznek a miatt, hogy hamisított és az egészségre ártalmas szereket árulnak.

† **Fogházi élet Barcelonában.** A barcelonai fogház híres arról, hogy kedélyesség dolgában tultes még a Bözéger operett-fogházán is. A foglyok annyit sétálnak, szivaroznak és isznak, amennyi csak jól esik nekik, persze csak úgy, ha pénzik van, sőt még a veszekedésben és késelésben is gyakorolhatják magukat. A kártyázás és a zenélés szintén kellemes szórakozása a barcelonai foglyoknak. Egypár újság nagyon jól bóródott ezen az állapoton, s gorbma cikkekkel írt a fogházzól, minek következtében az igazgatót elcsapták. Utóda, az új igazgató szigorú férfiu volt s rendet akart teremteni a fogház-

ban, ami persze nem tetszett a szabadsághoz szokott foglyoknak. A minap hatvanegyen összesbeszéltek s föllázadtak az új igazgató ellen. Az igazgató a főcinkost magánzárkába vitette, mire a többi rab az udvaron összegyűlekezett s pokoli lármával követelte a becsukott bajtárs kibocsátását. Az igazgató le akarja őket csöndesíteni s beszédet intézett hozzájuk, a foglyok azonban rárohantak és elverték. Az örök az igazgató védelmére kardot rántottak, s elkecsereget haro keletkezett a rabok és az örök között. Az őrmester, valamennyi hivatalnok s Almera csendőrhadnagy megsebesült. Csak akkor állott helyre a rend, mikor egy század csendőrfelöltött szuronnyal megjelent a fogházban. Az aranjueti szép napoknak most már alighanem vége lesz a barcelonai fogházban.

† **Euházat, egészség, erkölcs.** Egy szabó, egy orvos és egy erköstanár összeálltak és ruházati törvénykönyvet akartak csinálni, amelynek az egészséget a szépséggel, a hiuságot az erénnyel összhangba kellett volna hoznia. Ez a munka nem volt valami könnyű és jó sokáig vitakoztak, míg néhány pontra nézve meg tudtak egyezni. S e néhány pontnál is mindegyiknek kellett engednie a maga álláspontjából. De végre megegyeztek s az eredményt íme itt közreadjuk:

Akinek ötven fillére van, az negyvenet táplálkozásra és tizet rubázatra költösn.

Akinek annyija van, hogy négy koronát költeth ruhára, az adjon ki hármát lehélneműre, egyet a külső ruhára.

Jobb hét napon át tisztességesen öltözködni, mint vasárnap uriformát mutatni, a többi hat napon át pedig rossz és piszkos ruhában járni.

Tiszta ruha egészség és méltóság.

A ruha második bőrlünk, amelyet épp úgy kell gondoznunk és ápolnunk, mint azt, amelyet a természetől kaptunk.

A munkásnak külön ruhája legyen műhelye és külön ruhája otthona számára.

Mielőtt az ember új ruhát csináltat, nézzen körül a konyhában és hallgassa meg, hogy nem korog-e a gyermekek gyomra.

Pecsét a ruhán mindig szegyen, amely semmi vel sem igazolható. Inkább száz loit, mint egy peccét.

De a herceg csak a vihart akarta lecsendesíteni és a nyugalmat helyreállítani, hogy vérontás ne történjék a templomban. Mikor látta, hogy a veszedelmes föllobbanás elmúlt, ismét leült.

Mozdulatlanul ült a helyén a szerencsétlen pohárnok. Ösz fejét mellére horgasztotta, a karjait felógatta és siránkozó, szakadozott hangon nyögte:

— Uram! Bűneimért megnyugodva fogadom e keresztet!

A józan ész a legkeményebb szíveket is részvételre indította volna, de a tömeg rendszerint könyörtelen. A lármá újból kezdődött. A kijeji vajda felállott és a kezével intett, hogy beszélni akar. Jeromos hercegnek társa volt a győzelmében, szivesen hallgatták meg tehát.

A vajda pedig a herceghez fordulva ékes szavakban kérte fel, hogy ne utasítsa vissza a hadvezéri méltóságot és ne késlekedjék a hazát megmenteni. Ha a haza veszélyben van, a viszálykodásoknak el kell nemúlniuk, nem az fogja megmenteni a hazát, aki főhadvezérnek van kinevezve, hanem az, aki erre hivatott.

— Vedd kezébe a vezéri pálcát, legyőzhetetlen hős! Vedd a kezébe és győzz! Neessak a várost, de az egész köztársaságot mentsd meg. A haza nevében kérlek — én, öreg barátod — és velem együtt mindenki, emberek, asszonyok és gyermekek, — mentsd meg, mentsd meg a hazát!

Most aztán olyan valami történt, ami mindenkit meghatott. Egy gyászba öltözött nő közeledett az oltárhoz és ékszerait a herceg lábái elé szórva, térdre vetette magát és hangosan zokogva kiáltotta:

— Elhozzuk néked a vagyónkat! A kezébe tesszük az életünket. Mentd meg, mentd meg! — különben elpusztulunk!

A tarasosok, a katonák és az egész tömeg hangos sírásba törték ki ennek a látásra és a templomban felharsant a kiáltás:

— Mentd meg minket!

A herceg eltakarta kezével a szemét. Mikor felemelte az arcát, a pilláin könnyek ragyogtak, de még habozott. Mi lesz a köztársaság tekintélyével, ha ő elvállalja a főhadvezéri méltóságot? A főpohárnok felállott.

— Öreg vagyok, szólt, szerencsétlen és csüggedett. Jogom van hozzá, hogy az örömet meghaladó feladatot elhárítsam magamról. Az Uristen és az egybegyűlt nemesség előtt átadom neked a vezéri pálcát! Vedd!

Átnyújtotta jelvényeit Wisniowiecki hercegnek. Egy percre oly mély csend állt be, hogy a légy dongása is hallható volt. Jeremiás herceg szavai ünnepélyesen hangzottak föl:

— Bűneimért bűnhődésül: elfogadom!

A gyülekezet valóságilag tombolt örömben. A tömeg áttört a korlátokon és a herceg elé szórta az ékszerait. A hir villámgyorsan terjedt el a városban, a katonaság örömmámorban uszott, és készek voltak volna azonnal Chmielnickij ellen, a tatárok ellen, sőt a szultán ellen menni!

A város lakossága már nem is gondolt a megadásra, csak a mindhalálig való védelemre. Önkéntes adakozásokból nagy összeg pénz gyűlt össze. A zsidók a templomukban hálaadó istentiszteletet tartottak, az ágyuk a várfalakról böm-bölvé hirdették az örvedetes hírt, a katonák az utcán lövöldöztek. Egész éjjel hangzott a város a kiáltószóval: Eljén a herceg! Aki nem ismerte a helyzetet, azt bihette, hogy a város valami nagy győzelmet ünnepel. Pedig minden peroban megérkezhetett a város falai alá az ellenség, amely nagyobb számu volt, mint a mekkorát a német császár, vagy a francia király összetoborozni tudott volna és vadabb, mint a Tamerlán hordái.

Egy hét mulva, október hatodikán reggel az a váratlan és ijesztő hir terjedt el Lembergben, hogy Jeremiás herceg a katonaság nagy részével elhagyta a várost és senki sem tudja, hogy hova ment.

Az érseki palota előtt nagy néptömeg gyűlt össze. Kezdetben nem is akartak a hírek hiúni.

Mindig jobb új és kevésbé finom ruhát viselni, mint elegánsat, amely már másnak a testén volt.

Jobban öltözködni, mint az ember viszonyai megengedik, állandó hazugság, amely bűnre és bajba visz.

A ruhában megnyilatkozó hiúság aláírás-hamítás.

A ruházatkodásban jelentkező nembánomság tisztatlanságra mutat és bolondságig fokozódhatik.

Nagy emberek különkedéseinek utánzása által nem leszünk naggyá, de könnyen válunk neveltségessé.

A divat rabszolgájává lenni ostobaság, megvetni a divatot bolondság.

Az egyszerű öltözködés majdnem mindig megfelel az egészségnek és eleganciának.

A divat mindenkire nézve egyforma, de az okos ember temperamentumához, szokásaihoz, hivatásához és korához alkalmazza.

Az asszony ékesítheti magát, a férfi azonban csak ruházódik.

Az a divat, amely a testet a szabad és könnyed mozgásban akadályozza, elröbölja az ember egészségét és munkaképességét.

Jobb izzadni, mint dideregni.

Jobb nyáron is téli ruhát viselni, mint télen is nyári ruhában járni.

Az a sós hidegebb napon melegebb ruhát öltünk, de az első melegebb nap után még várunk egy darabig s csak azután öltözzünk könnyebben.

Ruhát, pántlikát, amely szorít, ne viseljünk.

Ugy öltözködünk a mint a jó ízlés megkívánja, s ne úgy, hogy felebarátainkat megtevésszük.

Gyapju és fehér szín. e két szóban rejlik az egészségnek háromnegyedrészese.

A mi a ruházatban mesterkéltséget és hamisítást, az a kon-tárkodás.

A ruhában való hazugság megbánást és utálat okoz.

A katonák úgy vélekedtek, hogy ha a herceg valóban kivonult a városból, bizonyára erősebb portyázó csapatokkal ment, hogy a környéket átkutassa. Azt is hangoztatták, hogy a szökevények hamis híreket hoztak, azt állítva, hogy Chmielnickij tatárjai minden pillanatban megérkezhetnek, mert szeptember huszonhatodika óta már tíz nap eltelt és az ellenség még most sem mutatkozott. A herceg bizonyára személyesen akart meggyőződni a dolgok mibenlétéről és ha tájékozódott, vissza fog jönni. Különbösen is egy pár ezredet ott hagyott és mindent megtett a védelem érdekében.

Valóban így is volt. Mindenkit ellátott minden eshetőségre rendelkezésekkel, mindenkinek jutott feladat, az ágyukat pedig felvontatták a bástyákra. Este megérkezett Cihocki kapitány ötven dragoonossal. A kíváncsiak tömege rögtön körülfogta, de ő egyenesen Arcsiewski tábornokhoz ment. Magukhoz hívták Grosowayent, s elmentek a városházára. Itt Cihocki tudtára adta a megremült tanácsosoknak, hogy a herceg véglegesen távozott a városból.

Az első pillanatban általános volt a kétségbeesés és egy merész ajak ezt kiáltotta:

— Áruól!

De azonnal felemelkedett Arcsiewski, a hollandiai hadjáratban nagy hírnevet szerzett vezér és így szólt a katonákhoz és a tanácsosokhoz:

— Olyan vádat hallottam, melyet még a legelkeseredettebb kétségbeesés sem indokol. A herceg elvonult és nem jön vissza, ez igaz! De mi jogon követelhetitek ti, hogy a hadvezér, akinek vállain az egész hazának jóléte nyugszik, csak a ti városotokat védelmezze? Mi történnék, ha a köztársaság fegyveres erejének maradéka e városban bennszorulna? Hiszen eleségünk és fegyvereink sincsenek olyan nagy hadsereg részére.

(Folytatása következik.)

A hideget könnyebb több vékony ruhával, mint egy nehéz öltözéssel legyőzni.

A ruhát, kivált nyáron, gyakran és soká kell szellőztetni, épp úgy, mint szobánkat és testünket.

Azt az öltönyt, amely csak egyetlen mozdulatunkat is akadályozza, el kell dobní.

A szabad olyan, mint az orvos: nem szabad minduntalan cserélni.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Petrarca. Budapest. A mostani időjárás mindenestire furcsa, — de a vers, amelyben megénekli, még furcsább. Ime a szonett:

Al-tél.

— Szonett. —

Enyhült a lég-szél csaknem már tavaszlag

A máskor hóborított föld-tekén,

A tévhit agg szívén és gyermekén

Tavaszt várásolt, mint tündéri maszlag.

Hűlt kéjvirányom! Már föl nem fakasztlak,

Bár tünde enyh-szélét szintén érzek én,

Szememből köny csorg végig a zekén, —

Ezuttal ám szűm nem lesz már vigasz-lak!!!

Vész-kin nyügel most, — szomorú az ügy, de

Jövő tavaszkor két új zsenge rügye de,

Nem ál-tél, sőt valódi kikelet, —

Majd akkor — ah! — fölenged keblí kérégem.

És túl ezernyi bán, ezernyi mérge

Tavaszlok én is a tavasz felett!!! ...

Ez a szonett visszavonhatatlanul az utolsó verse, amelyet ebben a rovatban leközölünk. Ehhez tartás magát. Honorárium az ilyesmiért nem jár, ne is ábrándozzon erről, mert ábrándozás az élet meg-rontója.

Üdvöskö. (Egy előzetes Kolozsvár.) A levelet nem kaptuk meg. Küldje be újra és díjtalanul közli a kiadóhivatal. Ha erre az üzenetre hivatkozik.

K. és B. Önök fogadtak, hogy az egyenlítő melyikök tudja jobban lerajzolni és bennünket kérnek fel a döntésre. Az egyik rajz ez:

A másik pedig ez:

Sajnos, egyik rajz sem helyes. Mert az egyenlítőnek az a tulajdonsága, hogy nem függélyes kör, hanem ilyen:

És láthatják, hogy a függélyes és vízszintes kör között nagy a különbség. A másik pedig azért rossz, mert ez a vonal sem vízszintes.

De mért kell az egyenlítőt egyáltalán lerajzolni? **W. S. Vész.** 1. Méltóztassék beküldeni, ha meg-üti a mértéket, közöljük. 2. A cég címét megtudhatja az Országos Iparegyesületnél (Uj-utca 4.).

Ibolya 1785. Ön azt kérdezi, hogy vannak-e a feleségnek jogai? A felelet nagyon egyszerű: Mint-hogy kötelességei vannak, kell, hogy jogai is legyenek. A feleség kötelességeit a keresztény világfelfogás a legmagasabbak közé sorolja, ehhez képest tiszteli is jogait. A polgári törvénykönyv teljesen egyenjogúvá teszi a feleséget a férjfel, sőt örökösödési kérdésekben még előnyöket is biztosít neki. Az emberiség művelődésének történetében mindenütt azt látjuk, hogy a kultúra haladásával egyenlő lépést tart a feleségnek megbecsülése. Ezek általános igazságok, hogy ne mondjuk: közhelyek. Az európai embernek abban van legtöbb joga kicsinylő véleményét táplálni a Kelet népei felől, mert ott nem becsülik meg az asszonyt. Egész más a részletkérdés. Azoknál az eset, és pedig minden eset külön-külön provokál ítéletet. Nézetünk szerint a családi élet veszedelmes megbolygatásához vezetne, ha az asszony így okoskodnék: az én férjem kávéházba, kaszinóba jár, gyakran későig elmarad, mért üljek én szakadtól otthon, mért ne keresek én is kívül szórakozásokat? És ez nemcsak azért képviselne komoly veszedelmet, mert a társadalmi felfogás kiméltlenül

lesújtana a szórakozó asszonyra, de főképp azért, mert a nőt megfosztaná kötelességeitől és nőiességétől. Azt sem merjük ajánlani, hogy zsörtölődéssel vagy keserű szemrehányásokkal igyekezzék a férjet megértíteni. Azt hisszük, a gyöngédség a legbiztosabb eszköz arra, hogy a férj újra megszeresse az otthon, mely iránt apró hütlenségeket követ el. A férjek — s ebből a szempontból kell mindig kiindulni — sem abszolút ördögök, sem abszolút angyalok. Erények és gyarlóságok vegyesen vannak képviselve lelkükben. Ehhez képest kell megszerkeszteni azokat a bizonyos szemrehányásokat, melyek, megengedjük, néha elmaradhatatlanok, de amelyeknek sohasem szabad a kukli-prédikációk színvonalára lesülyedni. Mindent inkább, mint kukli-prédikációit! A családi életet nem lehet idegekkel szabályozni. Ezt a munkát csak a szív, a lélek képes teljesíteni. No meg az ész. A gondviselés ebből a célból ajándékozta meg a nőt kifogyhatatlan leleményességgel. Egész világosan szólva: némi ravaszság teljesen jogosult abban a harcban, melyet az asszony a férj hibái, gyarlóságai ellen folytat. Csak a szécánktól kell tartózkodni. Mert azok a forszírozott szécánk a férjet vagy gyáva megadásra vagy pedig olyan brutalitásra kényszerítik, melyektől rendes körülmények között maga is megborzad. Tehát magyarul szólva kedves nagysám: többet észszel, mint erővel.

Önálló vámtértület. Méltóztassék pontosan megjelölni, mit akar hozatni Németországból, akkor a vámtarifa után megmondhatjuk, mennyit fog érte fizetni.

H. Gy. Tehetségs munka, a forma könnyedsége azonban egyszerűsége mint ürességet is jelent benne. Meggyőző ereje se igen van annak a tételnek a bizonyításában, amire vállalkozott. Kívánsága szerint jártunk el.

Ábrai. 1. Török, Róna és Havas elismert specialisták. 2. Megrendelheti számára. 3. Singer és Wolner könyvkereskedésében (Andrássy-ut 10) megkaphatja.

H. A. Hatvan. Jogos a fölháborodása, de a dolog nyilvánosságra hozatalával illetéktelen reklámhoz jutna érdemtelennül az illető.

K. A. Nagy-Ida. Ebben a dologban éppen most kezdeményezik a radikális intézkedést, kis ideig tünni kell ezért még a bajokat.

B. L. Szentgyörgyvölgy. Roppant felelősséges a dolog, nem is ajánlatos valamely egyszerű cím révén intézni. Ismerősök vagy barátok ajánlását kérje inkább.

G. H. Szolnok. Kados Ede A szurtos királyi című itjusági regénye Singer és Wolner (Andrássy-ut 10.) kiadásában jelent meg, ára 2 korona 50 fillér.

Fogadás. Törvényről nem lehet szó, legelőjebb szokásról. Szokás szerint pedig nem kell.

W. J. Amennyiben komolyan kéri a képet, vissza kell adnia az illetőnek. Szólítsa föl levélben.

R. J. A Franklin-társulat kiadásában megjelenetek összegyűjtve.

A. B. Forduljon az Országos Iparegyesülethez (Uj-utca 4.), ott megtudhatja a feltételeket.

Cs. G. Livánia. A két név különböző, egymás helyett nem lehet használni.

Edith. Nem lehet véleményt mondani a darabról, de valószínű, hogy nem lányoknak való.

F. A. Budapest. A dolgozat nem üti meg a nálunk divó mértéket.

F. G. Budapest. Előadta, a premier napját megmondja az igazgatóság, ha odafordul.

Soh. Gy. Kaposvár. Van reudes tudósítónk s így ajánlatával nem íhetünk.

S. Amennyiben közben nem jelent meg róla bírálat, a dolgozatot nem kaptuk meg.

L. B. Ivándárda. A kérdezett nincs férjnél.

Salamon. Nem álnév, Rákospalotán lakik.

Szén. Nem tagja a főrendiháznak.

Orvosjelölt. Aligha van annak értéke.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank új főkja. A IX. kerületben a Vámház-körút 5. szám alatt, a központi vásárosarnok és a vámház szomszédságában új főközfalát nyitott a Kereskedelmi Bank, amelynek ez már a hetedik főkja Budapesten. Az új **Ferenovárosi főközfalát** felállításával az intézet ferenovárosi üzletfeleinek régi kívánsága teljesül.

Az Újlaki téglá- és mészkőgőz részvény-társulat december 31-én tartott igazgatósági ülésén főhivatalnokát, **Lukács Emilt** a társulat cégvezetőjévé nevezte ki.

Délgyművelő-alkelő. A Magyar Kereskedelmi Részvény-társaság tegnap tartott aukcióján 10.000 láda narancsot, citromot és mandarinat adott el a következő árak mellett: **Narancs:** 160-as 5.— koronától 7.— koronáig. 200-as 4.50 koronától 5.50 koronáig. 300-as 5.— koronától 6.50 koronáig. 360-as 5.— koronától 6.— koronáig. **Vérpiros narancs:** —.— koronától —.— koronáig. **Citrom:** 300-as 4.50 koronától 5.50 koronáig. 360-as 5.— koronától 5.50 koronáig. **Mandarin:** 80-as 3.50 koronától 4.— koronáig. 100-as 3.50 koronától 3.50 koronáig. A legközelebbi aukció esztörtökön, 1902. január 9-én lesz, mely alkalommal 10.000 láda narancs, citrom és mandarin kerül eladásra.

részvény —, Disconto-Commandit 180.90. Altalános villa-
mossági Edison 179.50. Gelsenkircheni 164.25. Laura-kobó
187.20. 4°/2°-os ezüstjárdék 99.40. 4°/10-os magyar arany-
járdék 100.25. Osztrák hitelrészvény 200.60. Déli vasut
20.25. Károly Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.05.
4°/10-os új orosz kölcsön 96.—, Török dohányrészvény —,
Olasz járdék 100.60. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust
165.25. Harpeni 158.—. Az irányzat szállár.

Berlin, január 2. (A budapesti Napló tudósító-
jának távirata.) Esti forgalom. 4°/10-os magyar aranyjárdék
100.25. Magyar koronajárdék 95.45. Osztrák hitelrészvény
198.20. Osztrák-magyar államvasut 139.75. Déli vasut 20.—.
Eszaknyugati vasut 216.05. Elhavölgyi vasut —, Orosz bank-
jegyek készpénz —, Buschlehradi —, Orosz bankjegy
—, (Ultimo), Lombard —.

Páris, január 2. (Zárlat.) Osztrák-magyar állam-
vasut 713.—, 4°/10-os osztrák aranyjárdék 102.40. Osztrák
Länderbank —, 3°/10-os francia járdék 100.25. Ottoman-
bank 533.—, 3°/10-os francia járdék 101.85. Alpeisi bányá-
részvény —, Déli vasut —, 4°/10-os magyar arany-
járdék 103.—, Párisi bankrészvény 935.—, Olasz járdék
101.90. Francia törleszt. járdék —, Osztrák földhitel-
intézeti részvény 1245.—, Török dohányrészvény 311.—.
Az irányzat tartott.

Frankfurt, január 2. (Zárlat.) 4°/2°-os papir-
járdék 99.40. 4°/10-os osztrák aranyjárdék 101.30. Magyar
koronajárdék 95.40. Osztrák-magyar bank 114.40. Déli vasut
20.30. Elhavölgyi vasut —, Londoni váltó 203.90.
Bécsi bankgyűlés 112.20. Villamos részvény 119.50. 3°/10-os
magyar aranykölcsön 84.—, 4°/2°-os ezüstjárdék —,
4°/10-os magyar aranyjárdék 100.20. Osztrák hitelrészvény
200.80. Osztrák-magyar államvasut —, Eszaknyugati
vasut —, Bécsi váltó 8520.—, Párisi váltó 810.75
Unio bank —, Alpeisi bányarészvény 196.—. Az irányzat
szállár.

Hamburg, január 2. (Zárlat.) 4°/2°-os ezüst-
járdék 99.10. 1890. sorsjegy 141.—. Déli vasut 20.—, 4°/10-os
osztrák aranyjárdék 101.55. Osztrák hitelrészvény 198.90.
Osztrák-magyar államvasut 139.75. Olasz járdék 100.50. 4°/10-
os magyar aranyjárdék 100.55. Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi
csarnok jelentése.

Január 2. A sertésüzlet irányzata csöndes.
A) Húsolt sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű:
Oreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban)
— fillérig. Oreg közép (párónként 300—340 kilogramm
terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (párónként 320
kilogramm felüli súlyban) 94—95 — fillérig. Fialat közép
(párónként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 90—92 — fillé-
rig. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súly-
ban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz
(párónként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig.
Közép (párónként 240—280 kilogramm súlyban) — fillé-
rig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban)
— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (párónként
320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párón-
ként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillé-
rig.

légig. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban.
— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl).
Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban)
— fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban)
— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260
kilogramm felüli súlyban) 88—90 fillérig. Közép (párón-
ként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 84—86 fillérig.
Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 82—84
fillérig.

Sertésleltétel 1901. december 31. napján volt
készlet 27.059 darab. — 1902. január 1. napján felhaja-
tott 353 darab. 1902. január 1. napján elszállított 734
darab. 1902. január 2. napjára maradt készletben 26.678
darab.

Napirend.

Napló: Péntek, január 3. Római katolikus: Geno-
véva. — Protestáns: Genovéva. — Görög-ország: (december
21.) Julianna. — Zsidó: Tebbeth 24. — Nap két: 7 óra 38
percek. — Nyugszik: 4 óra 4 percek. — Hold két: éjjeli
1 óra 27 percek. — Nyugszik: délelőtt 11 óra 52 percek.
A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor.

Nemzeti Múzeum. Régiségtár, nyitva d. e. 9 órától
délután 1 óráig. — Többi terei 1 korona belépődíjjal meg-
tekinthetők.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig.
Iparművészeti múzeum délelőtt 9 órától d. u. 1-ig.
Mitológiai Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1 óráig.
Mészárosok Múzeum (Keresepi ut.) délelőtt 9-10
1 óráig.

A földtani intézet múzeuma zárva.
Az Akademia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12 óráig.
Téli tárlat a Városligeti Múcsarnokban délelőtt 9—10 óráig
délután 4 óráig. Belépődíj egy korona.

Nemzeti Szalon állandó kiállítása délelőtt 9 órától estp
8-ig. Belépődíj 50 fillér.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.
Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig.
Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj
60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereske-
delmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút
32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 óráig délután 2 óráig.
Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti
gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üz-
letvezetés arisztokratáit is eszközöl) a városligeti ipar-
csarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután
3 órától 6 óráig. A külügyi kirendeltségek központi üzlet-
vezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-
körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —
Budapest, január 2.

Az alacsony légnyomás észak, a maximum pedig Dél-
Európát borítja.

Európában az idő enyhe maradt; Német és Francia-
ország partján élénk szelek kíséretében jelentékeny esők
is voltak.

Hazánkban az idő enyhe és tegnap száraz, reggelre
azonban nyugaton ködös és északon elvörös volt.

Küldés. Enyhe idő várható, északon sok helyütt esá-
padékkal.

Vizállás.

Table with columns for ship names (Jan. Jan. 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31.), destinations (Sohárding, Páma, Lás, Pécs, Pannónia, Komárom, Budapest, Mohács, Gombos, Ujvidék, Orsova, Nagyváralja, Zselica, Trónóc, Pesten, Sz. Gúthárd, Sár, Győr, Péter, Zákány, Barcs, Szeged, M. Szardab, Száva, Szék, Mitrovica, Dete, Szatmár, Kraszn. N.-Majdány, Latorca Munkacs, Laboros Homonná, Ún), and other details (Tiszai, M.-Sziget, Tokelaza, V.-Nemény, Tokaj, Tiszai-Püred, Selmec, Ósodgör, Szeged, Török-Bocsa, Titel, Óndóva, Barta, Topolya, Bodrog, Zolca, Sajó, Hónád, H.-Német, Herény, B.-Újfalu, Körös, Causca, N.-Vásád, Kiszó, Tenke, Gurahone, Borosjenő, Margit, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyoska, Balazs, Arad, Makó, K.-Köztöl, Temevár, Becskerek).

Megjelent: nemzetközi választott bíróságok
multja, jelene és jövője.
Irta: Dr. FERENCZY ÁRPÁD.
Előszóval ellátta Gróf APPONYI ALBERT.
Franklin Társulat 1902.
Ára 3 korona.
MEGRENDELHETŐ A
„Budapesti Napló”
kiadóhivatalában.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmány gyógyszer, melyjével az el-
gyengült erőt vi-szanyerhetik. Mindenki, aki eziránt
ir. kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyv-
vel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos
csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg,
kik fiatalok kihágások miatt neki betegségekben,
syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. É
céből elhatározta az intézet, mindenkinék egy cso-
mag gyógyszer az világozó könyvvel együtt ingyen
küldeni. É hátszerrel a baj odanaza gyógyítható és
mindenki, a ki fiatalok kihágások miatt neki be-
betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus
bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen
gyógyszer közvetlen hat azon szervekre, melyek erőt
szükségének, és csodálatosan gyógyítja az évek
óta tartó betegségeket. Orvok és fiatalok írhatnak
a „State Medical Institut”-nak alanti címen, honnét
nekik a csomag haladéktalanul megküldték. Az
intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik
kezelés miatt otthonuk nem hagyhatják el. A
próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen
lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni.
Az intézet nem tesz kitételeket. Mindenkinek írhat
a gyógyszerért bárhonról is magyarul, mire neki
díjazás nélkül egy gyógyszerküldemény küldet-
kelt felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonnal. A
küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartal-
mát senki sem gyanítja. A levelek kövrtkezőleg
címezendők: State Medical Institute, 9, Elektrom
Building, Fort Wayne, Ind., America és minden
levél bérmentesítendő.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles
közönséget folytán ezen negyedszázad óta fennálló
rendelő-intézet a legelőlegben ajánlható.
Rendelő-intézet Budapest, Andrassy-ut 24.
és Opera mellett.
TITKOS BETEGSÉGEKET
bűgösolyásokat és sebeket, az énfertőzéstől utó-
bajokat, az elgyengült férfiero, magömlések, a bujakor
utókövetkezéseit, nékél fohérfolyást, bármenny-
nyire idősek is, valamint mindazon női betegsége-
ket, melyeknek a magtalanul egyik fokozója és
bőrbetegségeket gyógyít új gyógyszerrel, biz-
tos sikerrel, gyorsan és alaposan
Dr. Garai Antal
orvos, sebész, szemész- és szülész-tudós, volt
oszt. kir. oszt. főorvos.
RENDELŐ: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig,
este 7 óráig és 4 óráig.
Díjazott levelek legnagyobb figyelemmel válasszák ki és
gyógyászokból is gondoskodni lesz.
Mónok külön várterem.
Ugyanott megjelent és a szerzőnk Dr. GARAI ANTAL-
nál megrendelhető NÉPSZERŰ ÜTTETŐ (már a
15-ik kiadásban megjelent) a neki betegségeket és ezek
ésszerű gyógykezeléséről című könyve, volt ára 3 fr 50
kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz
küldve, 1 ft beküldése mellett bérmentve vagy 90 fr
utánvét mellett.

MAGYAR BAZÁR
Szerkesztők: S. Hentaller Elma, nagylányi: Lónyal S.-né.
Dívatlap.
XXXV. ÉVFOLYAM.
Kiadja: Az Athenaeum Irod. és nyomdai részvény-társ.
A MAGYAR BAZÁR tartalma élénk, érdekes és változatos.
Elvezetes, szórakoztató olvasmányok mel-
lett figyelemmel kíséri a nagyvilági életet, az irodalom, művészet, jog-
könyvségi ügyek s a leánynevelés legérdekesebb mozzanatait, nem fele-
dkezik meg a háztartás, kereszkesed és női munkák egyéb ágaival
sem. Utbaigazítást ad a divat, szépség, egészséggé ápolására. A divatrész
gyönyörű, néha színes ábrákkal, szabászi mintákkal feléli a gyermek-
divatot is.
A MAGYAR BAZÁR rendes munkatársai: Ábrányiné-Katona Ele-
mentina, Bende Andoró, B. Büttner Lina, G. Büttner Julia, Czobor Minka, Dessevffy
Emma, Fehér-Gyújtó Isabella, Fazlyé H. Maria, Gyarmathy Zsigane, Gy. Gy.
Ilona, Harmath Lujza, ésv. gróf Hencsentiné, újrakor-gyűjtő Horváth Bó, Gy.
M. Hrabovszky Julia, Köver Ilma, Kuliffy Isabella, Lútvay Viktoria, Lux
Torka, Palik-Ucsaványó báró Giabuzit Flora, báró Redvitzné-Schytza Anna,
Barosi Bella, Enlyok Ida, Szalay Fruzina, Szigethy-Szalay Ernel, Székely
Iren, Tabody Ida, Tavarni Róza, Tutsokné-Boxhelt Lilly, Wettstein-Szabha
Margit, Vöcsönyé-Jankovits Lujza ésv.

Magyar Könyvtár
Szerkesztő: RADÓ ANTAL
Kiadja: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)
A deczemberi füzetek a következők:
Tutsek Anna. Örvény és egyéb elbeszélések. 263.
besztélese.
Tolstoj N. Leo gróf. A sötérség országa. 264-265.
Népdramá ötfelvonásban.
Ford. Szabó Endre. A nagy orosz ír szenzáció-
drámája, mely egyben megvilágítja az orosz nép-
lemi sötétségét, s a nagy ír új erkölcsenét.
Theuriet André. Virágos erdő. Regény. 266-267.
Fordította Lándor Tivadar.
Egy ifjúnak mesteri rajza, a ki kötélese szerelm
gyönyörű és szenvedése között ériki érfiúvá.

A Magyar Bazar-t
a Budapesti Napló előfizetői
kedvezményes előfizetési áron kaphatják,
és pedig egész évre 12 korona helyett 9 koronáért, fél-
évre 6 korona helyett 4 korona 50 fillérért, negyed-
évre 3 korona helyett 2 korona 40 fillérért.
A „MAGYAR BAZAR” előfizetési ára
a Budapesti Napló utalványán is beküldhető.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1902. január hó 3-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1902. január hó 3-án.

A vörös talár.

Dráma 4 felv. Irt. Brioux. Fordította Fábrián István.

Személyek:
Vagret Mihályi A főügyész Gyenes
Vagretné Rákosi Előd Ujházi
Bertha Vizvári M Benoit Rézsáhegyi
Bumerat Gabányi Mondoubleau Nádai F.
Bumeratné Dömény Etchepare Beregi
La Bouzulo Szaosvay Yvette Márkus
Ardeuil Nádai B. Etchepare anyja Lendvayné
Mouzon Gá Bridet Szőke
Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1902. január hó 3-án.

Csepürágók.

Nagy operett 3 felvonásban, 4 képp. Irt. Maurice Ordonneau, Fordították Bálint Dezső és Makai Emil. Zenéjét szerzte Louis Gaena.

Személyek:
Malicorne Mátrai Langae Farkas
A delaida Almási Valangoujon Boross
Susanne Ledófsky Valangoujoné Dóry
Boisfleuri Palásthy Etiqettes Szilágyi
Pinguin Gáthy K. Freddy Tomcsányi
Marion Margó Rigobin Delli
Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera. Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kapatok és előjegyezhető: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. január hó 3-án.

Másodsor:
Rontó Pál.

Regényes életkép 4 szakaszban, énekkel és táncsal. Irt. Poilinus Aurél. Zenéjét részben írta, részben összeállította: Kun László.

Személyek:
Rontó Dávid Rónaszéki Bertuska Varga A.
Judith Rostagni Huszárkaplár Hegedüs
Pali Góth Hadik András Kazaliczky
Muh Jónás Mátrai Erzsébet Halász II.
Antal Tapolczai Gvadányi Péchy
Tótasszony Niké L. Benyovszky Fenyvesi
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. január hó 3-án.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irt. dr. Béli Izor. Zenéjét szerzte Fejér Jenő.

Személyek:
II. Katalin Zilahiné Mária Róza
Gr. Gurackij Szirmai Olga Nyári
Burány Iván Szabó Téliquo Németh
Trojkov Fedor Tollagi Duplessis Küry
Alekszej Nagy Anica Bojár
Sunderland Ujvári Gregor Kiss M.
Dacskov Havasi Tiszt Szerdahelyi
Kezdeté 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. január hó 3-án.

A hadsereg.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Somossy-Mulató
Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.
Ma
a januári műsor nagy meglepetései:
Everhart
a király király.
Klein család,
utólérhetlen zenei kerékpárosok.
Miss Hall's és Latour Irén
a kiváló hölgyattrakció és az apró színpad.
Ma
La belle Maccarena
első fellépése.

FŐVÁROSI ORFEUM
Nagyező-utca 17.
Chung-Ling-Soo
a nagy kínai bűvész
Morceaschani. Az anygyaladások. Tarka Szinpad.
A télkerítésben reggel 5 óráig **Vörös Elek** elgányzenekara hangversenyez.

Folies Moderne
Kerepesi-ut 63. szám.
Szenzációs
uj műsor.
Két pompás új bohózat.
Vasárnap délután mérsékelt helyára előadás családi műsorral.

Ober-Seltersi ásványvíz-forrás
természetes Selters-víz
Az Ober-Seltersi ásványvízforrás vize hímerves gyógyvíznek van elismerve, különösen mell, gőge és hurutos bántalmaknál. Az idegeket erősíti és az emésztési szervek működését helyreállítja.
Kapható minden fűszerkereskedésben.
Főraktár:
Budapest, VII. Huszár-utca 5. sz.

Heid Miklós Stockerauban, Bécs mellett, 14010. sz.
„Ujtások kenőgyűrűs csapágyakon“
című 1898. augusztus 24-től kelt magy. szabadalmára **vevők vagy engedményesek kerestetnek.**
Szives ajánlatok „W. K. 6597“ alatt Mosse Rudeifhoz Bécs I. intézendők.

!!Szenzációs találmány!!
N. kir. szabadalom 21333.

ágy
Összerakható és készítésében hordható **szabadalmozott** mely nappal egy kis táskába helyezhető és éjjelre kényelmes ágy. Bz az ágy **előlétegenessé teszi az ágyomat.** Szűk lakásokban megbecsülhetetlen. Vándor, gyermek- és cselétszobákban, valamint kórházaknak nélkülözhetetlen. Kapható:
Frendiger Mózes és fia
Mozsai ágy-, lejár- és ruhauemlégyárakban.
Budapest,
VI., Laudon-utca 6.
Viszontelárusított keresetek és megfelelő kedvezményben részesülnek.
Telefon 29-75.

!!Szenzációs találmány!!
Külföldre elvitelre Párisi világkiállítás 1900. Külföldre az ezredes orsz. kiállításán
Donáth Sándor
taljtipon-motázó
Budapest, Kossuth Lajos-utca 3.
Ajánlja a két raktárú **új** készítményű taljtip- és borostyánkő-árukban, címer, monogram, autogram legúj-
nomban kivitelben.
Valódi angol taljtipok legújabb változatokban.
KÜLÖNLEGESÉG
Négy kiváltott taljtipokban, melyeket magas árban veszek. Pipa árlapok ingyen és bérteve.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	Carmen	A szerénese	Rontó Pál	Katalin	Csepürágók
d. u. Vasárnap este.	—	A nagymama	Ocskay brigádéros	Milliók a hó alatt	A gésák
	Sába királylány	Karácsonyi álom	Rontó Pál	Kurucfurfang	Csepürágók

KÖLTŐK ALBUMA
Összeállította: Radó Antal.
Nagy negyedéret alakú díszmű. Pompás magyarstílusú díszítéssel. 35 hímerves magyar festőművészek képeivel. Illusztrációkkal és 28 hellogravure kivitelű műmelléklettel.
ÁRA 56 KORONA.
Az anthológiánál közreműködő költők:
ARANY LÁSZLÓ KOMÓCSY JÓZSEF SZABÓ ENDRE
ÁBRÁNTY EMIL KOZMA ANDOR SZABÓCSKA MIH.
BARTÓK LAJOS JAKAB ODÓN SZALAY FRUJZA
BULLA JÁNOS JONÓTUS SZALAY GYULA
DOMÓTOR PÁL KISS JÓZSEF SZÁSZ KÁROLY
ENDŐSI SÁNDOR LEVAY JÓZSEF TOKOS LÁSZLÓ
FEJES ISTVÁN MAKAI EMIL VADKA JÁNOR
GYULAI PÁL MÓRA ISTVÁN VÁRADI ANTAL
HELTAI JENŐ PALÁCVY LAJOS VARGHA GYULA
ILYÉS BALINT PÓSA LAJOS ZICHY GÉZA
INCZÉDY LÁSZLÓ REVICZKY GYULA ÉS SZÁMOS MÁSON

Az anthológiánál közreműködő festők:
BADIÉ OTTÓ FERENCIS ARTUR KISNACH LÁSZLÓ RÉTHY ISTVÁN
BRASS SÁNDOR GÓDÓ LAJOS KNOPF ISRE SPATNY BELA
BOTE MENYHÉRT GRÖNWALD BÉLA KRISCH ALADÁR SPANIK KORNÉL
CSERÉPY ÁRPÁD HALMI ARTUR LÁSZLÓ PÜLÖF SZÉLNYI LAJOS
CSÖK ISTVÁN HIGEDÜS LÁSZLÓ MANNHEIMER GUSZT. SZÉRELY ÁRPÁD
DUDITS ANDOR E. HERSCHEL HELLY MÁRK LAJOS TULI GÖDÖR
FARAGÓ JÓZSEF IPOLY SÁNDOR OLVAY FERENCZ UJVÁRY IGNÁCZ
FÉNYES ADOLF JENDRASSIK JENŐ PAF HENRIK VÁGÓ PÁL
FERENCZY KÁROLY KÁRVÁLY MÓR PATÁKI LÁSZLÓ VAJDA ISZGONÓD.
E művészek képei legnagyobb részét gyönyörű hellogravürökben sokszorosították, még pedig elsőrangú műintézetekben. E külön papírra nyomott műmellékleteken kívül számos iniciális rajz díszíti a szöveget. Ára 56 kor.
Megrendelhető készpénzért vagy csekky havi 4 koronás részletfizetésre is a
LAMPEL RÓBERT-FÉLE (WADIANER F. ÉS FIAI)
császári és királyi udvari könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

A „KIS LAP“
mely a 7-12 éves gyermekeknek legkedveltebb képes újsága, harmincegyedik évfolyamával lép immár olvasói elé.
Szerkesztik: Forgó bácsi és Roboz Andor.

A „KIS LAP“ hetenként a lehető legváltozatosabb tartalommal jelenik meg.
A „KIS LAP“ kiváló írók tollából megjelent közleményei a legkülönbözőbb tárgykörből merítveik. Hosszabb és rövidbe elbeszélése, csengő-bongó versei a hazais emberszeretlet és a kitartó, becsülettel munkásság elvölté pánzláják a gyermek lelkebe.
A „KIS LAP“ komoly és vidám tangu elbeszéléseken kívül közli utóiratokat, meséket és hangulatos rajzokban hirtelti a természet cserepyi szépségét.
A „KIS LAP“ nagy súlyt helyez a gyermekek etikai nevelésére; a nagy emberek életét vagy életük egy-egy jellemző szakaszát adomazertü apró közleményekben ismerteti a kézi ügyesség fejlesztésére is szerető gondot fordít; magyarázatokkal kísért rajzokban tanítja meg fiatal közönségét arra, hogy mint közhírteti el ügyszólván semmitől, kis papír- vagy faajrakbábokból buma a játékaik és mint mulattatnija környezetét bűvészet-szerű detodományos alapon nyugvó mutatványokkal.
A „KIS LAP“ mindezek mellett közli különféle rejtvényeket, találos meséket és a megfektők között könyvjutalmakat sorsol ki.
A „KIS LAP“ időközönként pályázatokat hirdet, hogy a gyermekek elméjét munkára serkentse és a szép stílus iránti érzéküket már ezen a fokon fejlessze.
A „KIS LAP“ rajzai és képei a művészi nevelés legkaphatósabb elő-mozdítói: könnyedek, a gyermek képzeletéhez sző-lők, nagybábura vidám jókedvet és egészséges humort árasztanak.
A „KIS LAP“ előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
A „Budapesti Napló“ előfizetői
a „KIS LAP“-ot
kedvezményes előfizetési áron kaphatják,
és pedig egész évre 6 kor.-ért, félévre 3 kor.-ért, negyed-
évre 1.50 kor.-ért.
A „KIS LAP“ ezen kedvezményes előfizetési összege a „Budapesti Napló“ utalványán is beküldhető.

